

Oživiljen spomin na upor

Leta 1941 je zadela Jugoslavijo katastrofa, ki so jo komunisti že dolgo napovedovali. Sovražnikove armade so nenadoma vdrle v deželo ter zasejale pustošenje in smrt. Beograd je bil zravan z zemljo. Nedolžne otroke, žene in starce, ki so se hoteli rešiti iz ruševin, so zverinsko ubijali. Velikima osvaja-

jalcema Nemčiji in Italiji sta se pridružili še Bolgarija in Madžarska — deželi, s katerima je prej Jugoslavija sklepala pogodbe o večnem prijateljstvu.

Narodi Jugoslavije so krepkeje strnili svoje vrste ter dvignili glavo v upor. Takoj se je pokazalo, da je treba začeti z oboroženim bojem, jasno je bi-

lo tudi, da ga lahko uspešno vodi le komunistična partija. Očitno je bilo, da more na začetku vstaje delovati revolucionarno edinole partizanska vojska. Pričel se je boj, ki je neprestano dvigal nove in nove vstajnike ter udarjal v lice sovražniku vsak čas in vsepovsod. Buržoazija je izgubila svojo politično moč, razgibanih množic ni bilo mogoče več ustaviti. Samo komunistična partija je bila dovolj močna in enotna v svoji politiki revolucionarnih hotenj, da je s tov. Titom na čelu mogla povesti narod v boj. Politične in organizacijske priprave na oboroženo vstajo so potekale hitro. Skrivno zbiranje orožja in tajno sestajanje je doseglo svoj vrh, ko je skopjevska mladina raznosila razglase CK KPJ o vstaji. S tem je bil izražen neizmeren srd na sovražnika. To je bil hkrati poziv naših narodov v neizprosni boj. Narodi Jugoslavije so se

zavestno pognali v boj na življenje in smrt. Pri nas je vstaja izbruhnila na več žariščih hkrati, ki so bila sicer geografsko vsaksebi, vendar idejnopolitično povezana. Narod, ki so ga ponižali, ga zmerjali z barbari, ni mogel več mirno stati pred tistimi, ki so ga žalili in mu streljali najdražje. Nihče ni vedel, kateri dan se bo začela pisati svoboda z veliko začetnico, ne tega, kdaj bo konec lakote, pozebljih nog in razmrčvarjenih teles, pa so vendar vzdržali vse do konca. Ko je počila zadnja puška, so vedeli, da revolucije ni konec, da torej tudi ni počitka, ampak večni boj in spreminjanje v boljše in vrednejše, v to, kar je danes socializem pri nas.

Vse to posebno močno oživi v nas vsako leto ob proslavah dneva borca in odkrivanju novih spominskih obeležij.

Z. S.

France Popit med železarji

V železarni je občinska konferenca ZKS Ravne 7. junija sklicala razširjen sestanek o uresničevanju sprejetih nalog družbenopolitičnih organizacij. Poleg sekretarjev osnovnih organizacij ZK iz železarne, predstavnikov DPO, delavcev iz neposredne proizvodnje, samoupravnih organov, delavske kontrole, članov občinskega komiteja in sekretarja MS ZKS Ivana Bošnika sta se ga udeležila tudi France Popit, predsednik CK ZKS, in Igor Uršič, član predsedstva CK ZKS.

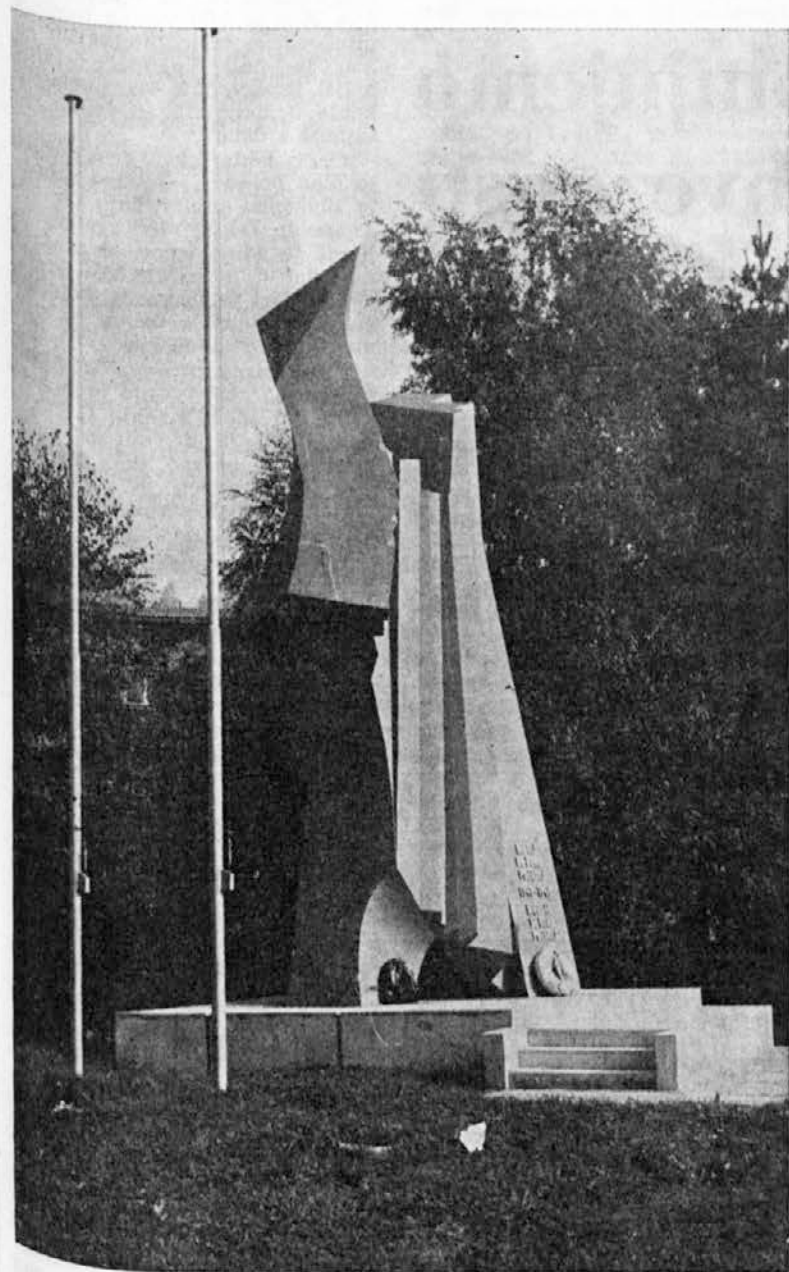
Plodno razpravo je v celoti vodil in usmerjal tovariš Popit. Na začetku je pozval sekretarje osnovnih organizacij iz TOZD, da poročajo o stanju danes, kje vse so še težave in kaj so za njihovo odpravo že storili. Razprava je pokazala naslednje stanje:

Prva je bila ugotovitev, da je bil temeljni vzrok nezadovoljstva delavcev v posameznih TOZD sistem odločanja in delitve osebnih dohodkov. Pri tem se je pokazalo, da delavci niso imeli materialne osnove že pri

samem odločanju. Kot je bilo razbrati iz razprave, ki jo je podal sekretar OO ZK Jože Kuzman TOZD pnevmatični stroji, je na prekinitev dela v veliki meri vplivala tudi slaba informiranost delavcev, saj baje niso dobivali povratnih informacij, če pa so jih že, so bile suhoparne. V tej TOZD je tudi struktura zaposlenih dokaj slaba. Povrh vsega pa jih pri doseganju tesnih norm ovira že zdavnaj zastareli strojni park. Tudi odnosi med delavci in mojstri niso preveč dobri.

V nadaljevanju razprave je Bojan Krajnc, sekretar OO ZK TOZD stroji in deli, dejal, da sta pri njih nezadovoljstvo in nezainteresiranost za doseganje norm v veliki meri posledica tega, ker nekateri kljub nedoseganju delovnih norm dobivajo 100-odstotni osebni dohodek. Tako ni nobene razlike med tistimi, ki delajo dobro, in med onimi, ki ne. V TOZD industrijski noži je v februarju vzklopelo predvsem zaradi nagrajevanja po delu, saj delavci niso pre-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Ponosni pomnik odpora

Franc Popit v TOZD industrijski noži

(Nadaljevanje s 1. strani)

jemali plačila za opravljeno delo, kot bi ga v resnici morali. Sekretar Danilo Golob je nato v razpravi omenil nekatere probleme, ki so jih v veliki meri sami zakrivali. Pokazalo se je, da niso imeli prav, ko so pustili ob strani delovne skupine. To je imelo za posledico slabo informiranost. Nakopičile so se nekatere stvari, ki bi jih morale prej obravnavati samoupravne delovne skupine, saj jih zbori delovnih ljudi niso mogli obdelati in najti prave rešitve. Da se to v bodoče ne bo več dogajalo, so rekli in sklenili, da morajo čimprej ponovno zaživeti delovne skupine.

Tovariša Popita je v veliki meri tudi zanimalo, kako tozdi v ravnski železarni odvajajo sredstva za razvoj krajev, v katerih živijo železarji. Iz razprave o tem vprašanju je razvidno, da tudi s tem delavci niso preveč zadovoljni, saj se baje s tem denarjem še največ razvijajo Ravne, ostali kraji pa dobijo manjši delež, kljub temu da odvajajo tozdi 0,5 odstotka.

Iz razprave sekretarjev je tudi izhajalo, da se v tozdih jeklarne in kovačnica še zmeraj srečujejo z uveljavitvijo beneficirane delovne dobe za nekatera delovna mesta. Kot je dejal Fran Sedelšak, v železarni vodilni kaj radi pozabljajo in spregledajo, da je v tem tozdu težko in naporno delo, kakor tudi v nekaterih drugih. Enaka delovna mesta so v posameznih tozdih različno ovrednotena, zato pride do slabe delovne discipline in do razburjenja. Precej govora je v nadaljnji razpravi tudi bilo, da se marsikateri samoupravni sporazumi ne uresničujejo, kot bi se morali, saj nadrejeni v tozdih vse premalo posvečajo pozornost delu in vlogi družbenopolitičnih organizacij. Zato ponekod delavci izgubljajo zaupanje v vodstveni kader.

Iz plodne razprave, v kateri so sodelovali sekretarji osnovnih organizacij ZK, je moč povzeti, da je šele prekinitve dela odprla oči komunistom, samoupravnim organom, sindikatom in mladini. Po neljubem dogodku, ki jih še danes nekje v globini boli, lahko zapišemo, da so se iz vsega nekaj tudi naučili. V vseh TOZD so osnovne organizacije ZK že ugotovile vzroke, zakaj je sploh prišlo do prekinitve dela. Te ugotovitve so bile dokaj široko opisane tudi v politični oceni.

Ob koncu razgovora je tovariš Popit med drugim dejal, da ga nekateri problemi, ki jih je slišal na tem

sestanku, presenečajo. Predvsem pa je poudaril, da se morajo problemi v bodoče sproti reševati, pri tem pa morajo svojo vlogo še najbolj opraviti komunisti. Menil je tudi, da ni dvoma, da bodo komunisti tem nalogam kos. Vselej pa morajo imeti pred očmi, da razpolagajo s tem, kar imajo. Vedeti tudi morajo, da vseh težav ni moč odpraviti čez noč,

še manj pa pričakovati, da se bodo uredile same. Zato je nujno potrebno, da sindikat in zveza komunistov poišče stalne oblike dela — poveze, da bodo delavci občutili, da so pomemben člen verige naše samoupravne socialistične ureditve. Prav je, da vso našo politiko vodimo od delavca, od njegovega materialnega položaja. Prav je, da delavec hoče vedeti, kam in kako bo naložil denar, ki ga je ustvaril. Prav tako ni dovolj, če ima osnovna organizacija ZK svoja stališča do posameznih problemov, ki jih je evidentirala. Za ta stališča morajo zvedeti tudi delavci, da se z njimi seznanijo in jih sprejmejo. Da bo res tako, bo od vseh komunistov zahtevana večja aktivnost. Nadalje je še poudaril, da morajo vse akcije razreševanja izhajati iz delavca. Ta mora biti povsod vključen od vsega začetka, ne sme pa se dogajati, da ga pritegnejo šele tedaj, ko mora svoje poslanstvo podpisati ali zaokrožiti. Predvsem je treba delovati, da bo delavec imel interes za čim večje ustvarjanje in ne nazadnje, da bo s svojim deležem pomagal k nadaljnjemu razvoju svoje TOZD, je še poudaril predsednik CK ZKS France Popit.

Udeleženci sestanka so si nato v TOZD industrijski noži ogledali tehnološki proces del.

Franc Rotar

Kako izpolnjujemo planske obveznosti

Zaostanek skupne proizvodnje za načrtovano znaša v maju 10,9 %, s tem pa je nastal tudi zaostanek v kumulativni za 1,7 % (v aprilu še prekoračitev 0,6 %). Vzrok za to je treba iskati predvsem v generalnem remontu 25 t elektro obločne peči in pomanjkanju delovne sile v novi topilnici. V primerjavi z enakim obdobjem lani pa je skupna proizvodnja presežena za 2,9 %. Pri odpremi gotove robe zaostajamo v maju za 2,4 %, kumulativno 2 %. V primerjavi z enakim obdobjem lani pa znaša zaostanek 1,3 %. Zaostajamo tudi pri fakturirani realizaciji, tako v maju za

2,1 % v kumulativni 7,4 %, kar je sicer izboljšanje glede na obdobje januar—april za 1,3 %. Če pa primerjamo realizacijo z enakim obdobjem lani, znaša prekoračitev v maju 25,1 %, kumulativno 13,8 %. Slabo pa je stanje pri izvozu, za kar je treba iskati vzroke v krizi na zunanem tržišču. Tako zaostajamo v maju za 52,8 %, v kumulativni 21,4 %, če pa primerjamo izvoz z enakim obdobjem lani, znaša zaostanek 14,9 %.

TOZD jeklarne. Zaradi generalnega remonta 25 tonske elektro peči in pomanjkanja delovne sile v novi topilnici tozdi ni do-

segel predvidenega plana skupne proizvodnje. Zaostanek v maju znaša 15,6 %, s tem pa je nastal zaostanek v kumulativni 1,7 %. Če pa primerjamo enako lansko obdobje, ugotovimo, da je letošnja proizvodnja večja za 2,9 %.

TOZD jeklolivarna. Lanskolletno kritično stanje v tem tozdu se je v primerjavi z letošnjim letom izboljšalo, saj ima tozdrazen na peskometu naročila za vse leto. Načrtovana skupna proizvodnja v maju je bila presežena za 0,2 %, v kumulativni še vedno zaostajamo za 4,8 %. Tudi odprema in fakturirana realizacija je za mesec maj pozitivna, čeprav v kumulativni še vedno zaostajamo za planom. V precejšnjem zaostanku je izvoz mesečno 45,2 %, v kumulativni 39,4 %. Vsi kazalci so v primerjavi z lanskim letom pozitivni.

TOZD valjarna je zaostala za načrtovano skupno proizvodnjo 6,8 % predvsem zaradi nižje odpreme ingotov iz jeklarne. Vsi ostali kazalci so pozitivni, razen izvoza, ki zaostaja v maju za 63 %, v kumulativni 35,8 %. Tudi v primerjavi z enakim lanskim obdobjem je zaostanek približno enak, saj znaša 39 %.

TOZD kovačnica. Količinski kazalec skupne proizvodnje je nižji, kot ga predvideva gospodarski načrt. Tako znaša zaostanek v maju 10,1 %, v kumulativni 4 %. Ker je bila večina izdelkov proizvedena iz kvalitetnejših jekel, je tudi finančni rezultat boljši. Proizvodnjo ovira pomanjkanje delovne sile in velika odsotnost z dela.

TOZD jeklovlek. V tem mesecu je tozdi dosegel rekordno skupno in blagovno proizvodnjo ter odpremo in fakturirano realizacijo. Poreč je edino izvoz, ki znaša v kumulativni komaj 13,8 %. Proizvodnja je v glavnem potekala brez zastojev, še vedno pa primanjkuje delovne sile.

TOZD stroji in deli. Zaostanek za skupno proizvodnjo je tu zelo velik, saj znaša v maju 41,7 %, v kumulativni 29 %. Tudi vsi drugi kazalci so znatno pod planiranimi. Prekoračen je edino kumulativni plan izvoza, in to za 17,7 %.

TOZD industrijski noži. V maju je tozdi presegel s compound gradicami skupno proizvodnjo za 3,7 %, zaostanek v kumulativni tako znaša 41,5 %. Tudi vsi drugi kazalci so negativni, razen iz-

TOZD	Odstotek doseganja načrtovane(-ga)							
	skupne proizvodnje		odpreme		fakturirane ekst. realizacije		izvoza	
	v maju	kumulativno	v maju	kumulativno	v maju	kumulativno	v maju	kumulativno
jeklarne	84,4	98,3	—	—	—	—	—	60,6
jeklolivarna	100,2	95,2	111,5	94,4	104,8	90,7	54,8	64,2
valjarna	93,2	100,3	100,2	100,1	115,6	104,4	37,0	126,6
kovačnica	89,9	96,0	92,7	105,2	100,5	106,4	73,5	13,8
jeklovlek	116,1	98,3	117,4	101,4	106,0	93,0	—	117,7
stroji in deli	58,3	71,0	54,7	66,5	56,2	62,0	39,9	82,6
industrijski noži	103,7	58,5	94,9	71,6	83,8	72,0	121,7	60,0
pnevmatični stroji	88,0	82,8	80,0	80,0	97,3	93,0	—	103,1
vzmetarna	88,9	93,7	90,9	94,2	101,5	103,2	113,8	80,0
rezalno orodje	95,5	94,5	77,3	85,3	97,7	99,4	50,0	—
kovinarstvo Ljubno	99,3	104,3	99,3	104,4	102,0	109,3	—	78,6
Skupaj	89,1	98,3	97,6	98,0	97,9	92,6	47,2	—

Odstotek doseganja v primerjavi z enakim obdobjem lani

TOZD	skupne proizvodnje		odpreme		fakturirane ekst. realizacije		izvoza	
	v maju	kumulativno	v maju	kumulativno	v maju	kumulativno	v maju	kumulativno
jeklarna	84,4	102,1	—	—	—	—	—	—
jeklolivarna	124,8	113,3	145,9	113,8	142,2	114,6	126,7	106,1
valjarna	99,7	103,9	107,5	96,7	139,9	117,8	50,0	61,0
kovačnica	90,3	97,0	88,4	97,2	100,5	106,8	420,0	304,3
jeklovlek	158,7	127,3	146,3	128,9	150,5	130,0	—	22,0
stroji in deli	62,7	79,5	68,0	77,7	86,5	92,4	19,1	89,3
industrijski noži	72,1	71,8	185,0	117,7	173,3	127,3	254,6	140,7
pnevmatični stroji	89,8	93,7	72,7	93,5	98,2	111,9	—	50,0
vzmetarna	111,2	118,5	106,5	117,7	128,3	142,6	129,4	126,7
rezalno orodje	95,5	101,0	113,3	81,6	143,4	113,1	200,0	106,7
Skupaj	92,9	102,9	106,4	98,7	125,1	113,8	59,0	85,1

voza, ki je bil v maju prekoračen za 21,7 %. Tudi tu ovira proizvodnje pomanjkanje delovne sile, velik bolniški izostanek ter usposabljanje sodelavcev za obrambo in zaščito. Nadalje prezašedenost posameznih strojev in neredne dobave vložnega materiala, kar ima za posledico nekompletiranje naročil, ki morajo zato čakati na prevzem.

TOZD pnevmatični stroji. Zaradi velikih količin nedokončane proizvodnje lahko pričakujemo boljše rezultate v prihodnjem mesecu, saj znaša zaostanek za skupno proizvodnjo v maju 12 %, kumulativno 17,2 %. Tudi vsi drugi kazalci proizvodnje so pod planiranimi.

TOZD vzmetarna. Tako skupna proizvodnja kot tudi odprema

v maju nista bili doseženi. Prekoračitev plana pa je tozd zabeležen pri fakturirani realizaciji in izvozu tako mesečno kot kumulativno. Se vedno primanjkuje delovne sile in tudi bolniški izostanki so previsoki.

TOZD rezalno orodje. Vsi kazalci zaostajajo za planiranimi. Zaostanek je povzročil predvsem remont štirih obdelovalnih strojev, pomanjkanje trde kovine in večje odsotnosti sodelavcev zaradi usposabljanja za obrambo in zaščito.

TOZD kovinarstvo Ljubno. Vsi kazalci so pozitivni, razen mesečne skupne proizvodnje in odpreme, pa tudi tu je zaostanek minimalen, saj znaša le 0,7 %.

F. U.

Vinko Hroval

plamenskem varjenju. Toda to me ne moti toliko. Če bi me, se verjetno ne bi udeležil tekmovanja. Nekaj bi pa le predlagal za v bodoče. Menim, da bi tisti, ki nam varjenje ni vsakodnevno delo, morali malo prej vaditi. Tako pa se dogaja, da o tekmovanju zvemo le nekaj dni prej. Potem res ne moreš doseči boljšega uspeha. Kaj, da naj bi zaradi tega nehal tekmovati? To pa že ne! Le nekaj bomo morali storiti, da bo tekmovanje za vse enako.

Prvak dela, ki ga bomo tokrat predstavili, je **Tone Motnik**, orodjar. Ko smo ga obiskali, je bil precej nestrpen. Kako tudi ne, saj bo vsak čas končal šolanje na strojno tehnični šoli, ki jo je obiskoval poleg svojega dela v železarni.

»Tudi jaz nisem novinec na tem tekmovanju. Že lansko leto sem se ga udeležil, kakor tudi republiškega. Mislim, da se nisem slabo odrezal že lani, saj ni bilo kar tako doseči 9. mesto. Če se ne bi poškodoval, bi verjetno bil med prvimi. Pa pustimo to, kar je mimo, je pač mimo. Mogoče sem se tokrat bolj pripravil na tekmovanje. Zal mi je samo, da se ne bom udeležil republiškega tekmovanja, saj bom prav takrat delal maturo. Mislim, da je zaradi tekmovanja res ne morem odložiti. Seveda vem, da bo s tem šlo vse po vodi, pa kaj si morem? To je vendar moj bodoči poklic.«

Jože Bahč

Ob koncu nam je Tone še povedal, da mu je znanje, ki si ga je pridobil na strojno tehnični šoli na Ravnah, precej pripomoglo k dosegu prvega mesta. Še posebno se je to pokazalo pri poznavanju materialov in samo-

Tone Motnik

upravne socialistične ureditve v železarni. Zaupal pa nam je, da bo tudi v prihodnje tekmoval in se tudi na tak način še izpopolnjeval.

Pogovarjal se je: F. Rotar

HILON

Spoznaj sam sebe!

Pri pijači ne govori veliko, da se ne zagovoriš!

Ne govori slabo o sosedih, če ne, boš slišal, kar te bo zbadlo.

H gostijam prijateljev se odpravljaj počasi, k nesrečam naglo!

Spoštuj starejšega!

Imej raje izgubo ko umazan dobiček: zakaj prva boli enkrat, drugi zmeraj.

Ne zasmehuj nesrečnega!

Bodi gospodar v svoji hiši!

Glej, da ti jezik ne bo prehitel razuma!

Delajo, ustvarjajo in tekmujejo

Maja je v železarni pod pokroviteljstvom sindikata že drugo leto zapored potekalo 14-dnevno izbirno tekmovanje kovinarjev. 80 tekmovalcev — železarjev se je tokrat potegovalo za čim boljše uspehe.

Na dan mladosti so se vsi tekmovalci dobre volje zbrali v Nami, kjer je bil zaključek tekmovanja in razglasitev rezultatov. Tega svečanega trenutka smo se udeležili tudi mi, da bi opisali dogodek, ki je lahko v ponos vsem železarjem.

Kako so tekmovali in kaj menijo o svojih uspehih, so nekateri že povedali za Večer, zato tokrat predstavljamo enega prvaka in dva, ki se nista plasirala na republiško tekmovanje.

Ze nekaj let v železarni dela **Vinko Hroval**, rezkalec v TOZD stroji in deli. Ko smo mu razložili naš namen, skoraj ni mogel verjeti, da bo kljub slabšemu uspehu »prišel« v časopis. Pa mu prepustimo besedo:

»Prvič sem se letos udeležil tega tekmovanja. Za sodelovanje me je v veliki meri navdušil moj sodelavec, ki dela pri istem stroju. Nekateri so nekoliko užaljeni, ker niso bili med prvimi. Meni je dovolj, da sem lahko tekmoval in spoznal tista področja, ki so mi doslej bila bolj tuja. Precej smo morali vedeti na tekmovanju. Jaz sem nekoliko manj vedel o teoretičnem delu.

Ni se lahko v tako kratkem času naučiti toliko stvari. Spoznati materiale, varstvo pri delu in ne nazadnje samoupravljanje je skoraj preveč, če moraš kljub temu pošteno delati 8 ur. Nekoliko bolje sem se odrezal pri izdelavi oziroma obdelavi. Za nalogo sem najprej moral kos železa »prefrezati«. Tako pravimo mi rezkalci prvi fazi rezkanja. Program tekmovanja mi je potem nalagal struženje lukenj. Za obdelavo kosa sem porabil okrog pet ur. Komisija je izdelavo ocenila kot zelo dobro. No, tudi 4. mesto ni kar tako! Mislim, da se bom drugo leto spet udeležil tekmovanja, saj ni hudir, da se enkrat tudi jaz ne bom bolje odrezal!« je še pripomnil Vinko Hroval.

Drugi naš sogovornik **Jože Bahč**, klepar v TOZD SGV, se razlikuje od svojega sogovornika že po delovnem mestu. Medtem ko Vinko dela in ustvarja v novi, dosti svetlejši proizvodni dvorani, mora Jože delati v nizki delavnici, ki se, kot bi se bala, stiska k visoki novi mehanični. Tu smo ga tudi poiskali.

»Kljub temu da nisem varilec, sem se tokrat že drugič udeležil tekmovanja kovinarjev. Že lani sem spoznal, da je med nami, ki nismo poklicni varilci, in tistimi, ki to delajo vsak dan, velika razlika. Oni so bolj praktično podkovani in tudi več vedo o

V POČASTITEV 11. KONGRESA — SPREJEM NOVIH ČLANOV V ZK

14. junija so na Ravnah priredili svečan sprejem novih članov v zvezo komunistov v počastitev 11. kongresa ZKJ. Glasbeni program je prispeval harmonikarski zbor z glasbene šole, slavnostni govornik pa je bil Rudi Lepej, član CK ZKJ.

V zvezo komunistov je bilo sprejetih 62 novih članov, od teh je več kot polovica mladih, dijakov srednjih šol. Na prireditvi so podelili tudi dve državni odlikovanji, in sicer: tov. Antonu Radušniku red zasluge za narod s srebrno zvezdo in tov. Alojzu Korenu red za hrabrost.

Podelitev teh priznanj za dolgoletno družbenopolitično delo je v bistvu tudi vzpodbuda novo sprejetim članom.

Vsem iskreno čestitamo!

AKTUALNO:

Zdravstvo v krizi

Kadar slišimo, da smo srednje razvita dežela, si ob tem radi predstavljamo več, kot v resnici je. Potem nas pa začudijo suha dejstva, da je kakšno področje, bodisi gospodarsko ali negospodarsko, hudo problematično, kakor v tem primeru zdravstvo v naši občini.

Nekoč velika stavba zdravstvene doma na Ravnah je danes pretesna, nesodobna in nefunkcionalna. Z izjemo Prevalj, kjer so zgradili novo ambulanto, je enako oz. slabše v Mežici in Črni. Zdravstveno varstvo je nadvse pomembno za vsako družbo. V Indiji npr. ne bi umirali za kolero, če bi bili zagotovljeni osnovni zdravstveni pogoji. Pri nas sicer ni tako hudo, je pa žalostno, da naša osnovna zdravstvena služba nazaduje, namesto obratno. To pa niti ni glavni problem. Zdravnikov je premalo, stanovanj zanje ni, osebne dohodke imajo premajhne. Problemi so se torej zaostrili, prav vsi pa se vrtijo okoli denarja, ki ga ni.

Obstajajo zelo radikalni predlogi kot možne rešitve. V bodoče naj bi se skrajšalo bolnišnično zdravljenje, hkrati pa bi težili k razvoju kvalitetnega zdravljenja in nege bolnika na domu. To bi na eni strani pomenilo pocenitev zdravstvenega varstva, na drugi pa ima ta način svoje psihološke učinke, saj se, denimo, bolnik doma počuti bolj kot v bolnišnici, tudi prej okreva.

Naši zdravniki so čezmerno obremenjeni, pogosto opravljajo delo za dva, osebni dohodki pa so v primerjavi z onimi iz gospodarstva nizki. Zgodilo se je, da se na razpis ni javil noben zdravnik, ker so povsod drugod boljši pogoji. Ne kaže torej drugega kot priznati zdravstvenim delavcem, da opravljajo družbeno koristno delo in jih temu primerno stimulirati. Seveda gre za našo občino, kjer so njihovi OD daleč pod republiškim poprečjem.

So tudi predlogi, da naj bi komite za zdravstvo ukinil podporo vsem zdravnikom, ki so prijavljeni na posredovalnici za delo. Razlog za tak drastičen ukrep je v tem, da je v večjih mestih republik armada brezposelnih zdravnikov, ki se nočejo zaposliti kjerkoli, še najmanj na podeželju ali izven svoje republike. Študij na medicinski fakulteti naj bi se reformiral bolj v smer osnovnega zdravstva. To bi pomenilo priznati zdravniku splošne prakse vrednost njegovega dela.

Stanovanjsko problematiko naj bi skupno reševali zdravstveni dom, gospodarske organizacije in skupščina občine, saj se ta način kaže kot najbolj učinkovit.

Zdravstvo v občini Ravne je brez dvoma v krizi, posledice tega pa so lahko kaj neprijetne, če ne bo pravi čas ustreznih rešitev. Rešitev pa ni nič drugega kot večji posluh pa denar in znova denar.

Z. Strgar

Zamisli se je uresničila

V TOZD stroji in deli so pred nedavnim izdelali prvi stroj za stiskanje jeklenih odpadkov. »Paketirka« HPS 1000 Kn, tako so ji namreč dali ime izdelovalci in konstruktorji, bo nekaj časa razstavljena na zagrebškem velesejmu. Od tam pa bo premeščena v Slovenj Gradec, kjer se bo lotila stiskanja odpadne bele pločvine. Šele po tej preizkušnji bo dokončno romala v OZD Majdanpek, ki jo je kupila.

Ker je ta stroj delo naših domačih inženirjev, je seveda nujno, da o tem tudi kaj več napišemo. Zato smo prosili dipl. inž. Jožeta Geršaka, pod-

predsednika poslovnega sveta za mehansko obdelavo, da o tem pove kaj več.

»Že nekaj let v železarni razmišljamo, kako bi kompleksno rešili pripravo odpadnih jeklenih ostružkov za bolj ekonomično izkoriščanje, saj so se ti sedaj kar izgubili v talilnih agregatih. Preprosto rečeno, zgoreli so. Ob vsem tem pa je vredno povedati, da TOZD stroji in deli (kot tudi drugi mehanski obrati) naredi okrog 4.000 ton jeklenih ostružkov letno. Če bi vso to tonažo lahko dobro pripravi, bi dobili precej dobrih vložkov.

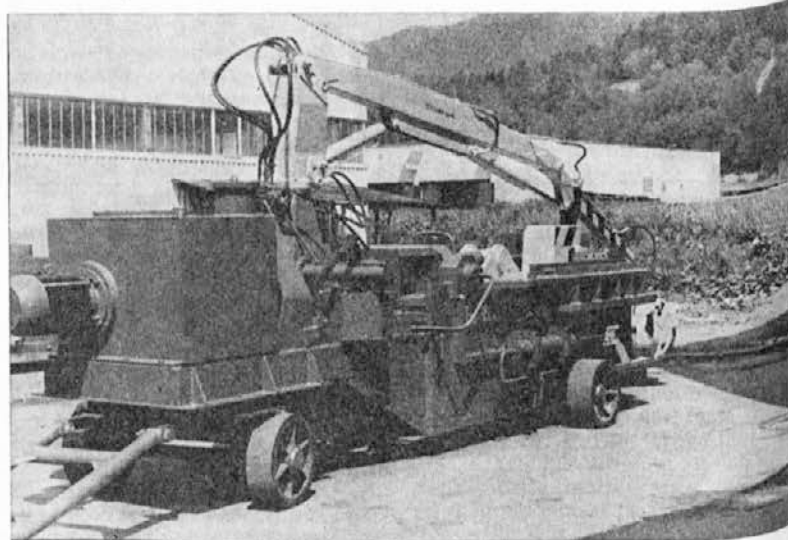
Vse to nas je torej vodilo k bolj intenzivnemu razmišljanju. Naslednja faza razvoja TOZD stroji in deli je pristop k izdelavi teh strojev za »briketiranje« odpadnega železa. Seveda pa to še ni vse. Že v naslednji fazi, naslednje leto moramo pristopiti k izdelavi še večjega stroja za stiskanje ostružkov in podobnega materiala, in sicer bomo izdelali HPS 1600 Kn. Veliko zanimanje za te stroje je pokazala OZD Dinos Ljubljana, ki bo podoben stroj še v tem letu uvozila. Železarna Ravne kot proizvajalka

starega železa z močjo rezanja 9.000 Kn.

Prve take škarje bodo izdelane za železarno Jesenice. Celoten objekt bo tehtal prek 250 ton, pogodbeni cen pa je 168 milijonov din. Druge enake škarje so že tudi v izdelavi za mariborsko Surovino in tretje za Brodospas Split. Tudi s tema dvema OZD so že sklenjene pogodbe.

»Čigava je zamisel prve »paketirke« in kdo jo je izdelal?»

»Osnova za to se mi je rodila že pred časom v inozemstvu, kjer sem

Prva paketirka — izdelek domačih konstruktorjev

opreme te vrste je morala dati dovoljenje za tak uvoz, saj jim ustreznega stroja nismo mogli nuditi mi.

»Kot kaže, boste resneje pristopili k izdelavi teh vrst stiskalnic?»

»Samo OZD Dinos Ljubljana potrebuje do leta 1981 skupno 10 takih stiskalnic za paketiranje starega železa, in sicer stroje 1000 in 1600 Kn, kar bo predstavljalo okrog 500 milijonov din. Proizvodnjo na tem področju smo že resneje pričeli uvajati skupaj z Metalno Maribor na osnovi samoupravnega sporazuma o enotnem programu s področja preoblikovalne tehnike, ki ga uresničujemo z delitvijo dela. Konkretno bodo že v septembru izdelane prve »škarje« za rezanje

videl podoben stroj. Zamisel se je pozneje tudi obdelala v železarni z našimi konstruktorji. Imamo nosilca te naloge, in sicer se je v to opremo pogledal dipl. ing. Janko Koren. Prvi stroj pa so izdelali delavci TOZD stroji in deli v oddelku konstrukcij. Ob tej priliki bi želel pohvaliti naše konstruktorje in delavce v TOZD stroji in deli, še posebno pa oddelek konstrukcij, saj so tam zaposleni delavci dokazali, da so sposobni izdelati kvalitetne stroje. Prepričan sem, da bomo kmalu prodajali tudi v izvoz. Pri vsem tem pa je prav tako važno dvigniti ekonomske interese, kar pa je predvsem odvisno od priprave proizvodnje.

F. Rotar

KAKO SMO GLASOVALI

Dne 2. junija 1978 smo delavci v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih železarne Ravne na referendumu odločali o sprejemu:

— samoupravnega sporazuma o enotnih načelih reševanja stanovanjskih razmerij, ki je bil sprejet s 70,9 odstotki; proti je glasovalo 11,6 odstotka delavcev;

— pravilnika o stanovanjskih razmerjih, ki je bil sprejet s 70,2 odstotka, proti je glasovalo 14,6 odstotka delavcev.

Od skupnega števila zaposlenih, 4.963 delavcev na dan izvedbe referenduma, se je glasovanja udeležilo 4.124 delavcev ali 83,1 odstotek. Ni glasovalo 839 delavcev ali 16,9 odstotka.

Visoka odsotnost je posledica večjega števila opravičene odsotnosti delavcev z dela.

Rezultati o izidu referenduma v posamezni temeljni organizaciji oziroma delovni skupnosti železarne Ravne so bili objavljeni na oglasnih deskah.

Na podlagi rezultatov izida referenduma skupna komisija podaja ugotovitve, da smo delavci v posamezni temeljni organizaciji oziroma delovni skupnosti železarne Ravne, s potrebno večino sprejeli oba samoupravna akta, s katerima urejamo stanovanjska razmerja.

Za objavo pripravil: Franc Leskošek

MNENJA DELAVK:

Kam z otroki

Komaj nekaj desetletij nazaj je bila revščina, lakota, zakrpane obleke — žalostna vsakdanost otrok. Potem je prišla industrializacija in se razmahnila na vse strani. Ponudila je delo ženski enako kot moškemu. Znatno se je izboljšal gnotni položaj družin, da ne govorimo o tehniki, ki je zamenjala služkinje in olajšala mnoga naporena opravila doma. Po logiki bi torej sodobna družina ne smela imeti problemov. In vendar jih ima. Premalo resno je bilo vzeto preprosto dejstvo, da se otroci pač rojevajo vsak čas, toda njihove matere jih ne morejo nositi s seboj v službo. Zamenjalo se je spoznanje, da je otroku potrebna skrbna roka in vrtec enako kot stroj tovarni in otrokova mati za strojem.

Razvojna psihologija in funkcionalna pedagogika sta poleg drugih znanosti odkrili nadvse pomembne reči o otrocih. Zaposlmimo si le to, da je pri sedmih letih že skoraj vse odločeno; s pravilno vzgojo lahko do te starosti povečamo IQ menda kar za 20, skratka, v teh letih lahko damo otroku toliko, kot kasneje nikoli več. Kakšna pa je vzgoja, če puščamo otroka samega v stanovanju, ker v vrtcu ni mesta zanj, če ga zaupamo tujim ljudem, ki so lahko dobri z njim ali pa tudi ne? Kako se počuti otrok, ki mora vstajati ob štirih zjutraj v grdem ali lepem, da ga mati odnese komu v varstvo?

V tej naši deželi smo zgradili res krasne stvari, ampak mnogo več za odrasle ljudi kot za otroke. Otroci morajo čakati.

Ali se zavedamo, da včasih zapravimo dobrega otroka prav zaradi tega?

Besedo imajo matere. Take, ki imajo urejeno varstvo, in take, ki ga nimajo. Nanizale so odgovore na vprašanja o tem, kako so uredile varstvo za svoje otroke, koliko stane privatno varstvo, kaj menijo o tem, da bi imeli v železarni organizirano varstvo (menda ga redke izjeme v Sloveniji že imajo), ali je delovna storilnost manjša, če otrok ni v dobrem varstvu.

Milojka Franc — TOZD komerciala:

»Imam majhno punčko in to srečo, da jo pazi babica. Mlade družine imajo včasih hude probleme, ko gre za varstvo otrok, posebej tistih, ki so premajhni, da bi jih sprejeli v vrtec. Če pa so že dovolj veliki, pa v vrtcu dostikrat ni mesta zanje. Človek mora imeti vražjo srečo, da najde žensko, ki se je nanjo mogoče zanešati. Nekatere prav grdo ravnaajo z otroki. Privatno varstvo stane okoli 1500 din, menda pa nekatere zahtevajo celo mnogo več in hrano je treba seveda dati zraven. Varuhinje pa bi bile najbolj zadovoljne, če bi otroci ves dan spali — so pa tudi izjeme.

Poznam primer, ko imajo v tovarni ne le vrtec, ampak tudi bolnišnico. Pri nas očitno ne razmišljamo v to smer. Rešitev pa bi se bržkone našla, če ne drugače pa v samoprispevku. Tudi osta-

Milojka Franc

nek dohodka bi lahko porabili za gradnjo vrtca. Sicer pa naj si belijo glavo s tem tisti, ki so za to plačani.

Storilnost žensk, ki nimajo otrok v zanesljivem varstvu, je znatno manjša, saj vsaka dobra mati nenehno misli na svojega otroka. Ženske so zato navorzane in pri delu napravijo več napak. Seveda pa se človek čisto brez zlobe vpraša, kam neki gredo vsi prispevki, ki jih v ta namen plačujemo.

Alenka Dolinšek — DS za gošpodarjenje:

»Varstvo za svoja dva mala otroke sem iskala prek znancev in slučajno res naletela na dobro žensko. Najti tako žensko je prava sreča. Zjutraj že pred šesto pride in počaka, da se otroka zbudi, potem ju odpelje k sebi domov. Rada sta pri njej, in to pove, da lepo skrbi zanju. Za varstvo moram odšteti 2000 din. Za tistega, ki plača, je to veliko in prav drago je v primerjavi s poprečnimi osebnimi dohodki. Ena tretjina plače odpade zgolj na varstvo. Kje pa je še hrana,

Alenka Dolinšek

pa obleka in kup dragih malenkosti, ki jih otrok potrebuje.

Problem je tudi v tem, da so današnje babice vedno mlajše, bolj angažirane in v večini zaposlene. Menda imajo v Gorenju jaslice. Ne vem pa, kako bi bilo to pri nas. Vsekakor bi za žene v železarni to bila dobra rešitev, ne pa za vse druge ženske, ki niso zaposlene tu, jih je pa dosti. Lahko bi uredili varstvo na domu, saj bi bile ženske negovalke pod nadzorstvom vzgojno varstvene ustanove in patronažne službe. Seveda bi potrebovali jaslice, vendar pa je treba za to več sredstev, ki jih očitno nimamo.

Delovna storilnost je manjša pri ženskah, ki imajo slabo urejeno otroško varstvo. Že tako človeka zmeraj gloda skrb, ali je z otrokom vse v redu, če pa vrh tega ni niti občutka osnovne zanesljivosti, je hudo. Najbolj se to pozna pri delu, kjer je potrebna zbranost.

Anica Ristič — DS KSZ:

»Fantka so sprejeli v vrtec, ko je bil star dve leti. Prej sem ga imela v privatnem varstvu. Za otroka in starše je mnogo bolje, če je otrok v vrtcu. Je neka gotovost, da je v zanesljivem varstvu. Neprijetno pa je, ker mora malček vstajati že pred peto, da ga lahko še pred službo zapeljemo

Anica Ristič

v vrtec. Z možem se voziva v službo z osebnim avtomobilom, da na ta način otroku podaljšava spanje.

Varstvo v vrtcu je neprimerno cenejše od privatnega. Poleg tega se tam otrok nekaj nauči, se socializira. Za privatno varstvo pa je danes težko najti dobro žensko. Zelo malo je takih, ki se zavedajo odgovornosti za otroka, ki ga varujejo.

Da bi imeli v železarni vrtec? Najbrž bi se dalo urediti, toda to bi ustrezalo le tistim materam, ki živijo blizu železarne. Za tiste, ki se vozimo, to ne bi bila kakšna posebna ugodnost. Morda bi bila boljša rešitev, če bi uredili varstvo na domu. Sicer pa želim, da bi naši otroci iz Kotelj imeli svoj vrtec.

Iz izkušnje vem, da sem bila v službi mnogo bolj produktivna, ko je bil fantek še v privatnem varstvu, kot zdaj, ko je v vrtcu. Ženske, ki nimajo zanesljivega varstva, ne morejo delati tako dobro, kot od njih pričakujejo.

Mira Videršnik

Mira Videršnik — TOZD jeklovilarna:

»Punčka bo stara tri leta, fantek pa dve. Skraja je bilo zelo hudo. Punčka je komaj shodila, ko je že drugi prijoval na svet. Deset ljudi nas je bilo v starem stanovanju, ki je merilo 55 m². Otroci so zboleli, bile so neprepane noči in utrujenost čez mero. Temu so se pridružili še problemi v službi. Niso mi hoteli zamenjati izmene. Z možem sva namreč oba zaposlena, zato morava delati na izmene, da je lahko vselej eden pri otrocih. Ljudje radi pozabljajo, da so bili njihovi otroci nekoč tudi majhni in ti ljudje so — sodelavci, nadrejeni.

Prosila sem neko žensko, da bi varovala otroke. Zahtevala je 2000 din za oba, ko pa sem omenila, da rabim varstvo izmenoma dopoldne in popoldne, je sploh ni bilo več blizu. Ogromno prispevamo, gradimo vse mogoče in ni jasno, zakaj ne gradimo tako nujno potrebnih stvari, kot so vrtci, in jaslice. Tu ne mislim le na to, da bi bil s tem moj problem rešen, saj moja dva bosta zrasla, ampak gre za druge matere, ki so šele rodile in še bodo. Gotovo bi tudi v naši tovarni lahko imeli vrtec, če bi le pravi ljudje imeli posluh za to. Za otrokovo vzgojo se mi zdi vrtec dosti bolj primeren kot privatno varstvo. Upam, da bodo jeseni vzeli punčko v vrtec. To bi mi zelo veliko pomenilo, čeprav bi fantka z možem še naprej izmenoma pazila.

Pripravila: Zlatka Stregar

VSAKDANJE LAZI

Brivec: »Tako boste na vrsti, gospod.«

Prodajalec: »To srajco vam priporočam. Tudi sam jo nosim.«

Zobozdravnik: »Ničesar ne boste čutili.«

Napovedovalec: »Zdaj boste slišali dober zabavni program.«

Mladenič: »Nikoli nisem nikogar tako ljubil kot tebe.«

Advokat: »Ali bi bil tu, če ne bi bil prepričan v absolutno nedolžnost tega človeka?«

Meteorolog: »Jutri bo vedro in lepo vreme.«

Prijateljica: »Ta obleka ti krasi pristaja.«

Urednik: »Žal nam je, ker ne moremo objaviti vašega izvrstnega teksta, ampak...«

SKLEPI IN STALIŠČA

10. seje delavskega sveta železarne Ravne z dne 31. 5 in 5. 6. 1978

1. Delavski svet ugotavlja, da je predlog za nagrajevanje četrte izmene pripravljen v sprejemljivi obliki in se posreduje v javno razpravo, ki se izvede v juniju.

2. Delavski svet ugotavlja, da so vsi tozidi in delovne skupnosti na zborih delavcev in delavskih svetih obravnavali in sprejeli periodični obračun za prvo četrtletje leta 1978 in ob tem začasno delitev čistega dohodka.

3. Delavski svet zadoljuje poslovodni svet, da intenzivneje pristopi k reševanju nekaterih perečih proizvodnih vprašanj, zlasti glede kvalitete vložnega materiala za valje in nekatera druga vprašanja. O rezultatih mora razpravljati odbor za gospodarjenje, ki poda poročilo delavskemu svetu.

4. Železarna Ravne sprejema samoupravni sporazum o združevanju in namenski uporabi sredstev skupne porabe v Slovenskih železarnah.

Delavski svet železarne predlaga samoupravnim organom SOZD Slovenske železarne, da izdelajo rebalans združenih sredstev in v okviru možnosti namenijo določena sredstva tudi za izvedbo akcije delovno tekmovalne kovinarjev in livarjev.

V prihodnjem letu moramo v tem sporazumu za izvedbo tekmovalne kovinarjev in livarjev določiti posamezna namenska sredstva.

5. Delavski svet določa naslednjo delitev 9.870.000,00 din sredstev, namenjenih za stanovanjsko izgradnjo v letu 1978:

a) 3.000.000,00 din za kreditiranje individualne in individualne organizirane gradnje;

b) 6.870.000,00 din za nakup stanovanj in za sofinanciranje nakupa stanovanj v družbeni gradnji, pri čemer bi približno 3.000.000,00 din namenili za sofinanciranje z drugimi delovnimi organizacijami;

c) vsota 3.000.000,00 din za kreditiranje individualne gradnje se deli na 2.000.000,00 din za kreditiranje individualne gradnje in za pokritje obveznosti iz leta 1977 in 1.000.000,00 din za kreditiranje individualne organizirane usmerjene stanovanjske gradnje v Kotljah.

6. Delavski svet razpisuje referendum o sklenitvi samoupravnega sporazuma o enotnih načelih reševanja stanovanjskih razmerij in pravilnika o stanovanjskih razmerjih. Referendum se izvede 2. junija 1978.

7. Delavski svet soglašajo s predlaganim načinom ureditve dejanskega stanja na zemljiški knjigi v zvezi z uporabo nepremičnin na parceli, ki jo zaseda Merx Celje, TOZD gostinstvo in turizem Ravne.

8. Delavski svet sprejema program sprejemanja samoupravnih splošnih aktov v letu 1978. Vsi delavci železarne si morajo prizadevati, da bi ga v skupnem interesu čimprej uresničili. Ta program določa predlagatelj, postopek in način sprejemanja ter roke, zlasti glede sprejemanja aktov, ki urejajo: družbenoekonomske in druge odnose na področju pridobivanja in razporejanja skupnega dohodka in

prihodka ter razporejanje čistega dohodka ter razporejanje in delitev sredstev za osebne dohodke in druge akte, pomembne za opredelitev ustavne vloge delavcev v združenem delu.

Delavski svet ugotavlja, da temeljijo odnosi med tozidi in delovnimi skupnostmi na določilih samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo. Podrobno bomo te odnose, ki morajo temeljiti na principu svobodne menjave dela, opredelili s samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih. Ta sporazum je že pripravljen kot delovni osnutek in ga bodo delavci obravnavali in sprejemali v roku in po postopku, ki je določen s programom sprejemanja samoupravnih splošnih aktov (sklep št. 1).

Center za razvoj samoupravljanja in informiranje je dolžan takoj vzpostaviti neposredne vezi s tajništvom tozdov zaradi pravočasnejše priprave in pretoka gradiva za samoupravne organe in drugih samoupravljalških informacij.

Ravnatelj tozdov, zlasti pa strokovne službe v delovnih skupnostih, so dolžne zagotoviti pri oblikovanju predlogov samoupravnim organom tudi pravočasno posredovanje in razumljive obrazložitve.

Delovna skupnost za gospodarjenje mora skupaj z delovno skupnostjo za kadre in splošne zadeve preučiti dosedanje organiziranost tajništva in centra za razvoj samoupravljanja in informiranje ter oceniti in predlagati najustreznejše strokovne rešitve za vsestransko zagotovitev strokovne pomoči in administrativno tehničnega dela za samoupravne organe temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

V zvezi s sklepi odbora delavske kontrole št. 4, 5 in 6 delavski svet ugotavlja, da bodo v zvezi z obveščanjem, postopki odločanja ipd. po programu sprejeti:

a) pravilnik o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (izdelan je delovni osnutek, ki je že posredovan v predhodno razpravo v tozde);

b) pravilnik o informiranju (pravilnik bo zadeval vse vidike informiranja, celovit koncept. Je v fazi nastajanja in bo posredovan v razpravo po programu).

Predlagatelj (strokovne službe, ravnatelj in poslovodni svet) so dolžni pri izdelavi predlogov za obravnavo na zborih delavcev in samoupravnih organih predhodno pripraviti in posredovati teze oziroma izhodišča, ki so po verifikaciji osnova za pripravo osnutka samoupravnega akta ali drugega predloga.

Delovna skupnost za kadre in splošne zadeve (kadrovska služba) mora v sodelovanju s podkomisijo za delovanje samoupravnih organov v roku mesec dni pripraviti zasnovo trajne oblike družbenoekonomskega in političnega izobraževanja. Na podlagi tega se nato izdela konkretni kratkoročni program izobraževanja za:

a) vodje delovnih skupin in zborov delavcev,

b) predsednike delavskih svetov in drugih samoupravnih organov.

Poseben program družbenopolitičnega in ekonomskega izobraževanja je treba pripraviti za usposabljanje delovodij, vodij oddelkov in služb oziroma druge organizatorje dela.

Program izobraževanja sprejme in realizacijo spremlja odbor za kadre in splošne zadeve pri delavskem svetu.

Delovna skupnost za gospodarjenje preuči sedanjí način obveščanja o rezultatih poslovanja in pripravi ustrezne dopolnitve sistema obveščanja z namenom, da bodo tudi poslovne informacije posredovane redno, celovito in pravočasno in prilagojene posameznim odločitvenim strukturam (poslovni organi, samoupravni organi, vsi delavci). Rok: 31. 8. 1978.

Delovna skupnost za kadre in splošne zadeve, služba za sistem OD, je dolžna dosledno nadaljevati z objavljanjem osebnih dohodkov delavcev.

Delovna skupnost za finance in računovodstvo naj preuči, na kakšen način in kako bi pravočasno informirali delavce v tozidih in delovnih skupnostih o rezultatih poslovanja, o zaključnem računu (tudi periodični obračun). Odgovoren ravnatelj delovne skupnosti za finance in računovodstvo. Rok 31. 8. 1978.

Center za razvoj samoupravljanja in informiranje pripravi analizo o tem, ali delavski svet delovne organizacije deluje na delegatski osnovi. Rok 31. 8. 1978.

Delegati delavskega sveta delovne organizacije se morajo v bodoče aktivneje vključevati v razprave o predlogih, kjer delavski svet nastopa v funkciji predlagatelja. Pri ostalih vprašanjih pa morajo delegati prav tako aktivno sodelovati, iskati mnenja delavcev in organov, da bi lahko delegatsko odločali.

Delegati delavskega sveta delovne organizacije morajo obvezno sodelovati na sejah delavskih svetov tozdov oziroma delovnih skupnosti (odgovoren sklicatelj): predsednik delavskega sveta tozda).

Poslovodni organi temeljnih organizacij in poslovodni organ delovne organizacije se morajo obvezno in aktivneje vključevati v pripravo predlogov za samoupravno odločanje in v primerih, ko gre za nezakonitost pripravljenih predlogov, takoj posredovati.

Poslovodni organi TOZD, delovnih skupnosti in delovne organizacije so dolžni med seboj na vseh področjih bolj sodelovati, skladno s skupno do-

govorjenimi interesi in cilji poslovanja in dela v delovni organizaciji.

Za bolj učinkovito in bolj usklajeno delovanje poslovodnih organov tozdov in delovne organizacije je treba pripraviti poslovnik, ki ga sprejme delavski svet delovne organizacije (nosilec naloge poslovodni svet, rok: 31. 8. 1978).

9. Železarna Ravne sprejema naslednje samoupravne sporazume zavarovalne skupnosti Triglav: samoupravni sporazum o temeljih dolgoročnega plana zavarovalne skupnosti Triglav za obdobje od leta 1977—1985, samoupravni sporazum o temeljih srednjeročnega plana industrije rižne skupnosti za obdobje od leta 1977—1980 in samoupravni sporazum o temeljih srednjeročnega plana rižne skupnosti osebnih zavarovanj za obdobje od leta 1977—1980.

10. Delavski svet sprejema pravilnik o stikih s tujci in tujino s spremembami in dopolnitvami, ki so razvidne iz zapisnika, ter pravilnik o fizičnem in tehničnem zavarovanju objektov z določili o hrambi gotovine in varnosti prevoza.

11. Delavski svet ugotavlja, da je delavec, ki uporablja družbeno zavarovanje v železarni, upravičen na en regresiran obrok (malico) dnevno. Število obrokov je enako številu redno opravljenih delovnih dni v mesecu. Kadar posameznik poje več obrokov, plača polno ceno (sedanja cena 16 din).

Vsi tozidi in delovne skupnosti so dolžni tozdu družbeni standard mesečno sproti pisмено poročati o številu opravljenih delovnih dni za svoje delavce, da bi TOZD družbeni standard lahko vodil točno evidenco obračuna uporabe blokov za malice.

Odločitev velja s 1. 6. 1978.

12. Delavski svet imenuje uredniški odbor Koroškega fužinarja v naslednji sestavi: Jože Sater, urednik, Mitja Sipek, Maks Večko, Silva Breznik, Dušan Vodeb, Fanika Korošec, Rudi Milnar, Jože Zunec in Jože Kerf, člani.

13. Delavski svet imenuje inž. Janca Bratino za delegata v skupščini SIS elektrogospodarstva Slovenije. Imenovanje je za mandatno obdobje od 1978—1982.

14. Delavski svet zahteva, da poslovodni svet na seji delavskega sveta, ki bo 21. t. m., poroča o ukrepih, ki so bili storjeni za izboljšanje gospodarskega položaja v tozidih, ki so bili v prvem četrtletju v izgubi.

Predsednik delavskega sveta: Franc Tušek, I. r.

SREČANJE MLADINE »BRATSTVO IN ENOTNOST«

»Veseli in ponosni smo, da vas lahko pozdravimo v najsevernejšem delu naše domovine, v dolini, ki je ujeta med Peco, Raduho in Uršljo goro, v dolini, kjer živi rod holcarjev, fužinarjev in knapov.«

Tako so 16. junija pozdravili mladi iz Mežiške doline vse udeležence 4. srečanja »bratstvo in enotnost«, mlade iz pobratenih občin Bela Palanka, Bosanska Dubica, Cazin, Čačak, Garešnica, Podravska Slatina, Suva Reka, Svetozarevo in Varvarin.

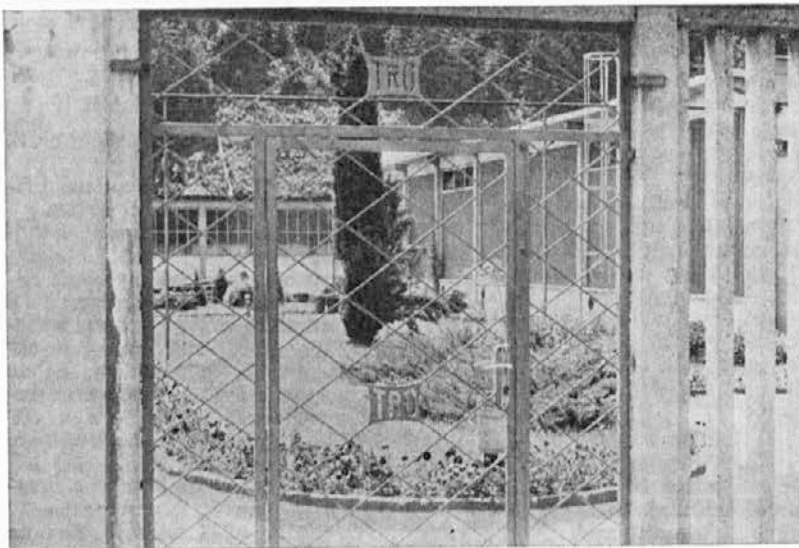
Da so mladi srečanje sploh lahko organizirali in izvedli, so jim na pomoč priskočile delovne organizacije, krajevne skupnosti, interesne skupnosti, družbenopolitične organizacije in občani ter mladi, ki so bili gostitelji nad 400 udeležencev srečanja na Ravnah.

V Kumrovci je izbrana delegacija mladih iz Mežiške doline pričakala letošnje udeležence srečanja in jih pristrčno pozdravila. Stisk rok in topli objemi. Precej so si imeli povedati od lanskega srečanja, ki je bilo v Bosanski Dubici.

Iz Kumrovca so krenili na Ravne. Udeležence srečanja so pred gimnazijsko pozdravili mladi,

delovni ljudje in občani — gostitelji. Stiski rok, glasba in kolo so opravili svoje. Vse to je že dalo vedeti, da je bilo letošnje srečanje dobro in z veliko truda pripravljeno. Nato so se mladi iz pobratenih občin spoznali s svojimi gostitelji. Pot jih je vodila na koroške domove, ki so postali tudi njihovi za ta dva dni, ki sta bila plodna in nepozabna.

Le dobremu organizatorju lahko uspe izvesti tako tesen program, kot je bil letošnji. Toliko srečanj, ogledov znamenitosti, športnih srečanj in še bi lahko naštevati, kaj vse so v tako kratkem času spravili pod streho mladit, ki so zagotovo vez med narodi naše socialistične domovine, nadaljevalci vezi, ki je bila spletena že med drugo svetovno vojno, ko so naši občani morali v izgnanstvo v Srbijo. Zapišemo lahko, da je še kako res, da mladi, rojeni v svobodni domovini, spoštujejo pridobitve naše revolucije, v kateri se je krepilo bratstvo in enotnost med narodi in narodnostmi Jugoslavije ter so se gradili temelji našega samoupravnega socialističnega sistema. O tem smo se prepričali na letošnjem srečanju mladih na Ravnah.

Sodelavci na Prevaljah skrbijo za urejeno okolje

Nekatere slabosti pri delu ZSM v železarni

Mladinska organizacija je organizacija, ki je svojo prihodnost zavestno povezala s prihodnostjo socializma. Ne bom mnogo pretiraval, če rečem, da je vloga ZSM v našem političnem sistemu manjša v primerjavi z dejansko vlogo mladine v naši družbi, posebno pa manjša, kot bi ustrezala dejanskim družbenim interesom (Kardelj).

Vzroki za takšno stanje so različni. S svojim prispevkom bi rad opozoril na nekatere, ki so prisotni v naši sredini.

Pri svojem delu v mladinskih vrstah sem večkrat slišal mladince, ki pravijo: »Kaj bomo mi mladi, saj nas starejši ne upoštevajo!« S pojmom mladine je najtesneje povezan pojem mlade generacije. Kaj so posebne lastnosti, prednosti ali slabosti mladih? Od vseh drugih generacij, ki živijo skupaj v dani družbi, se ta najmlajša loči predvsem po tem, da nima izkušenj in da še ni imela priložnosti biti soodgovorna za zgodovino, za dosedanje stanje in s tem, da mladina šele vstopa v družbeno življenje ter je najmanj obremenjena z načinom mišljenja in miselnostjo, ki sta se razvili v prejšnjih obdobjih. Starejša generacija ima do preteklosti svoj odnos, odnos zaslug ali nezadovoljstva, odnos kritičnosti ali samozadovoljstva. Teži k temu, da sedanje stanje opravičijo s preteklimi argumenti.

Ko nova generacija vstopa v družbeno življenje, se sooča s potrebo, da si izbere lastno življenjsko pot z množico problemov, od katerih je odvisna njena prihodnost. Za vse napredne družbene sile pomeni obveznost in odgovornost, da skupaj z mladimi iščejo in tudi najdejo odgovore, da povezujejo sedanost s prihodnostjo, da si ustvarijo sliko in realne programe družbenega razvoja in da se borijo zanje.

V naši socialistični družbi se vsa mladina vedno bolj ujema z usodo delavskega razreda in vseh delovnih ljudi v samoupravnih odnosih. Zato so tudi dolgoročni in konkretni zgodovinski interesi delavskega razreda hkrati tudi interesi mladine. Povsem nesprejemljive so teorije, ki razredni boj zaznamujejo s teorijo o spopadanju generacij.

V referatu na IX. kongresu ZKJ je Tito dejal: »Sem proti konfrontaciji starih in mladih ter teorije o spopadanju generacij v naši družbi ne moremo sprejeti, ker ne ustreza stvarnosti. Sem za to, da na odgovorne položaje prihajajo sposobni ljudje, bodisi stari ali mladi. Osnovni kriterij mora biti sposobnost, ne pa starost!«

Prav zato mladi ne smemo vreči puške v koruzo, ampak si moramo z aktivnim delom v vseh sredinah izboriti svoje mesto ter v enakopravnem dialogu z vsemi ostalimi reševati naše skupne probleme in s tem tudi probleme nas mladih. To je naša pravica in dolžnost, ki pa postavlja pred nas reševanje zelo zahtevnih nalog in veliko breme odgovornosti, katere pa se moramo v polni meri zavedati. Da bi bili čimbolj uspešni, pa je nujno, da smo za to tudi dobro usposobljeni.

V Železarni Ravne smo organizirali nekaj seminarjev, ki pa so bili bolj slabo obiskani. Lahko bi si zastavili vprašanje, če so taki seminarji potrebni ali ne. Nedvomno so potrebni, toda ob tako slabi udeležbi se jih kratko malo ne splača pripraviti, čeprav se lahko vprašamo, ali nismo storili krivice tistim, ki jih je tematika zanimala in so se jih udele-

žili. Mladi bi se morali zavedati, da je tako izobraževanje namenjeno nam mladim, da se seznanimo s tekočo problematiko, zvedo kaj novega ter razjasnimo mnoge nejasnosti.

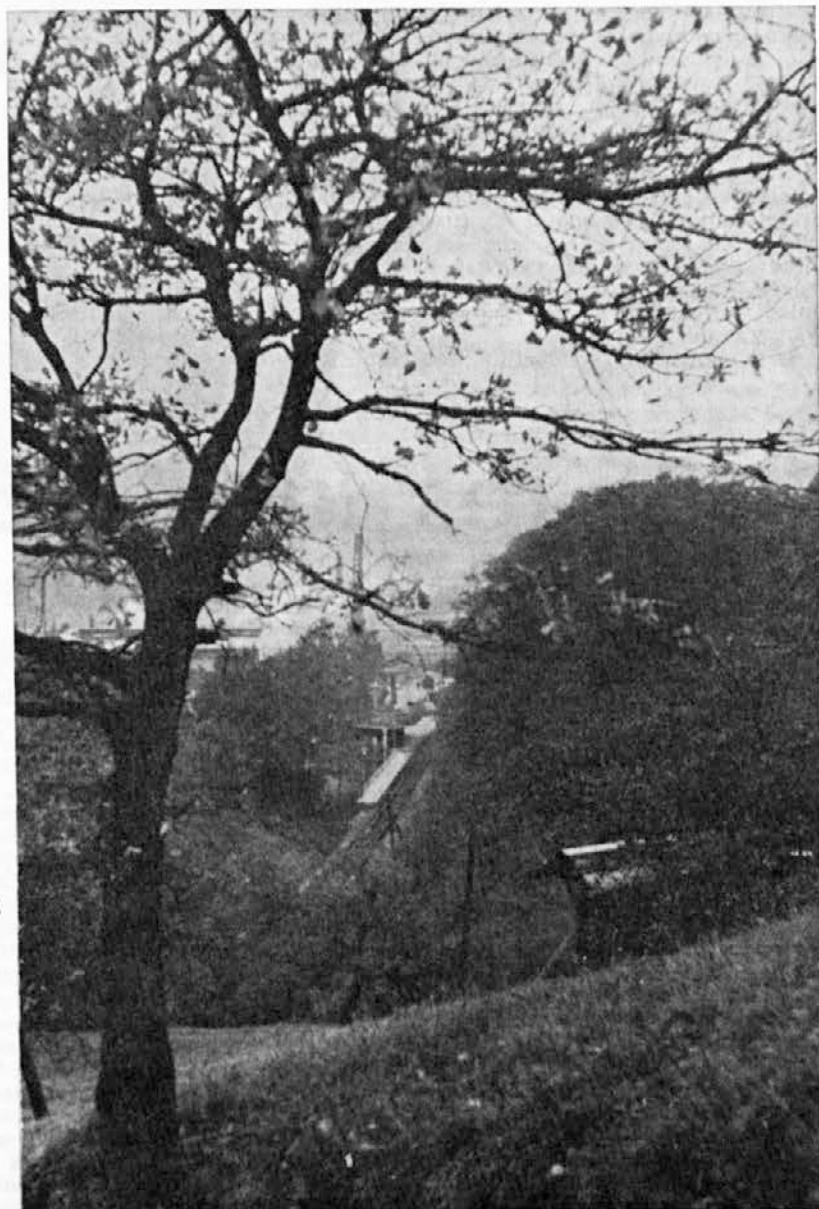
V ZSM moramo skrbeti, da bomo praktično uresničili in še naprej razvijali idejnopolično usposabljanje, kar je pogoj, da bomo mladi znali povezovati marksistično teorijo in samoupravno prakso, ocenjevati in spreminjati družbenoekonomske in politične razmere ter vplivati na delovanje in opredeljevanje delovnih ljudi ter občanov. Program in vsebina takega usposabljanja mora izhajati iz praktičnih potreb konkretnih družbenih akcij. S tem bomo razvijali ideološko teoretično akcijo, ki naj prispeva k izgrajevanju višje stopnje socialistične samoupravne zavesti in k ustvarjalnemu razvoju marksistične znanosti v naši sredini in na različnih področjih družbenega ustvarjanja. In kaj je najbolj po-

trebno? Sistem idejnopoličnega dela in izobraževanja ter spoznavanja z marksizmom moramo prenesti v OO ZSM, kajti le s celovitim pogledom na življenje in dogajanja okoli nas bomo pri delu lahko ustvarjalni, napredni, revolucionarni ter uspešni.

Prav zato bomo pred kongresi ZK in po njih, še posebej pred X. kongresom ZSMS, morali posebno skrb posvetiti tudi organiziranosti mladih, da mladi ne bomo le spremljevalci družbene preobrazbe, ampak tudi angažirani kreatorji svojega dela in enakopravni sodelavci v celovitosti družbene akcije. Čeprav smo dosegli že prve dobre rezultate, je to vprašanje še vedno aktualno, saj pri našem delu ni čutiti tiste prave množičnosti v akcijah in podpore celotnega članstva pri zavzetih stališčih. Da pa bi aktivirali vse članstvo neke OO ZSM, sta premalo samo predsednik in sekretar; tu je potrebna resnična delavnost vseh subjektivnih sil in akcija celotnega predsedstva ZSM, na čelu z mladimi komunisti, o katerih bi morali spregovoriti.

Ob ugotovitvi, da ima vsaka OO ZSM po prečno osem mladih članov ZK, od katerih sta aktivna samo dva, to ni razveseljiv podatek.

»Z aktivnim delom med mladino in v ZSM bomo vplivali na njeno usmeritev, tako da bo zajela ustvarjalni nemir in iskanje mladih generacij v procesih samoupravnega delova-

Cvetje je višje od dima

V slogi je moč

nja, sporazumevanja in odločanja. ZK mora razvijati vsebino idejnega in političnega delovanja mlade generacije na temelju obnovljenega povezovanja družbenoekonomskih in idejnih odnosov, na katerih se oblikujejo mišljenja, pobude, sugestije in moralno-družbene vrednote mladih. Zavzemali se bomo za večjo angažiranost mlade generacije pri reševanju družbenih problemov in pri graditvi njene ter družbene prihodnosti. ZSM morajo mladi ljudje krepiti kot svojo vzgojno in DPO in jo uveljavljati v enotni fronti vseh socialističnih sil. Člani ZK — mladinci pa morajo predvsem delati v organizacijah ZSM, družbenih organizacijah in društvih, v katere se mladi povezujejo zaradi skupnega uresničevanja svojih interesov.

Iz teh smernic v resoluciji 8. kongresa ZKS

je popolnoma jasno začrtana pot in odgovornost mladih komunistov.

Naj končam z besedami, ki smo jih izrekli mladi širom Jugoslavije, ko smo čestitali našemu dragemu predsedniku Titu s štafeto mladosti: »Mladi, v katere imate vedno zaupanje, tisti mladi, katerim si bil in boš velik vzornik in voditelj, ti mladi si še dosledneje prizadevamo za izgradnjo samoupravne socialistične družbe, kjer bo vsak delovni človek in občan, mlad ali star, našel svoje mesto, ki mu pripada na osnovi njegovih rezultatov dela in prizadevanj za naš boljši, humanejši skupni vsakdan!«

To naj ne ostanejo le besede, ampak naj bodo naša dejanja — naše delo — naš prispevek v izgradnji naše samoupravne socialistične družbe!

Franjo Miklavc

Je res tako težko

Reforma vzgoje in izobraževanja je v svojem relativno kratkem času s slabimi izkušnjami še enkrat postavila v središče pozornosti t.i. »žensko vprašanje«. Pokazalo se je, da bo treba v imenu mnogih deklet odločno prebijati zidove. Le tako bo odprtih več učnih mest za dekleta, ki se odločijo za poklice, ki so največkrat označeni na zavodih za zaposlovanje kot nepopularni (seveda za dekleta!!!). Ne zato, ker ne bi bilo drugih prostih mest, ampak zato, ker je še zelo močno zakoreninjeno mišljenje, da so dekleta za tipično ženske šole, kar pa je, kot vemo, že kar tradicija (medicina, gimnazije). Na drugi strani pa je razvoj proizvodnje že zdavnaj, vsaj ponekod, odpravil razliko med ženskimi in moškimi poklici. Samo primer: metalurgija že dolgo ni tisto, kar je bila nekdanj; dejavnost, v katero se ženske niso vključevale, ker je bilo kar splošno pravilo, da je to dejavnost, ki je zanje pretežka. Zakaj?

Nikdar pa nihče ženi ni rekel, da se ne sme ukvarjati s kmetijstvom (polje, živina, itd). Dobro vemo, kako je tako delo težko, skoraj vse je v njenih rokah. Nikakor ne mislim, da bi z enakopravnostjo morala ženska postati rudar, topilec, morda celo kovač, kar je absurd. Vsekakor pa moramo razširiti iz-

bor poklicev, ki jih bodo lahko opravljala tudi dekleta.

Vsakomur mora biti jasno, da se pri tem moramo boriti predvsem za preobrazbo zavesti. Jasno nam je, da bo to vsekakor težko, zavedati pa se moramo, da na tem doslej nismo skoraj nič delali. Vsepovsod in vedno so dekletom vsiljevali že kar tradicionalno kuharico, fantom pa puško ter oficirsko obleko. (?) Ni učbenika, strokovne knjige, v kateri bi ne bilo razdelitve na »moške« ter »ženske« poklice. Kolikokrat smo ugotovili, da nas prav to tišči, da nas vleče nazaj, da...

Med samim delom in izobraževanjem doživlja ženska nešteto negativnih selekcij. Ena od novih oblik takih selekcij je že v tem, da je že vnaprej v slabšem položaju od svojega kolega pri samem sprejemu v delovno razmerje (materinstvo).

Postavlja se vprašanje, kako usmeriti politiko izobraževanja žensk, da bi se prilagodila družbenemu razvoju. Rešitev bi morali vsekakor iskati v humanizaciji med spoli, in to že od rojstva, potem v družini, pa prek programa spolne vzgoje v osnovni šoli. Tu pa je, kot vemo, zdravstvena zaščita precej slaba. Prav zaradi tega so matere tako pogosto odsotne z dela!

Primer iz otroške ambulante: Če hočete, da bo vaš otrok zdrav, bi bilo najbolje, da ne hodi v vrtec?! Verjetno ni potreben komentar, mar ne? Prav gotovo pa pozabljajo na ženske v eni od zelo važnih družbenih obveznosti. To je obramba in zaščita domovine. Žen ni v štabih teritorialne obrambe. Seveda pa so pri civilni zaščiti. Čeprav je dosti ženskih čet, niti ena od teh nima komandanta — ženske! Zakaj?

Položaj ženske ni odvisen samo od nje, ampak od stopnje družbenoekonomskega ter kulturnega napredka.

Namesto zaključka lahko ponudim razmišljanje o tej temi, o vsem tistem, kar sem morala pozabiti omeniti; razmišljanje, ki bi nam vsem pomagalo, da postopno rešimo položaj žensk in žena v družbi, ne pričakujoč, da bo že ta jesen rodila spektakularne podvige. Morala naslednja, kdo ve?!

V. G.

Včeraj pionir — danes mladinec

24. maja je bil na vseh osnovnih šolah v naši občini sprejem pionirjev v vrste ZSMS. Na sam praznik, dan mladosti, pa so ti novi mladinci že delovno zastavili naloge za jesensko obdobje na programsko-volilnih konferencah. Prvi del velike šole, ki se ji pravi življenje, je torej za vami. Vstopate s čvrstim korakom v življenje in delo v mladinski organizaciji. Zavedati pa se morate, da ste sedaj kot mladinci postavljeni pred odgovorne naloge, ki jih brez truda in obilice dobre volje ne boste mogli rešiti. Toda vi ste mladi in mladost je pogumna, zato vas zastavljene naloge ne smejo odvrniti od dela v ZSMS.

S takimi mislimi so nastopili govorniki na sprejemih in tem mislim se pridružujemo tudi vsi ostali, ki v tem času morda zapuščamo mladinske vrste. Verjamemo v novo generacijo mladih, da bo znala naše delo nadaljevati tam, kjer smo mi nehali, da bo v delo organov ZSMS vnesla nove ideje in nove misli ter svoje moči za še poletnejši nastop na vseh področjih, kjer se boste vključili v delo. Prepričani smo, da ste pripravljeni delati. Naloge so v tem kongresnem letu ZSMS še posebno obsežne in bogate.

Delo v mladinski organizaciji naredi iz mladega človeka poštenega in dobrega samoupravljalca. Takega, ki bo znal na vseh nivojih družbenopolitičnega življenja pravilno odločati. Človeka, ki mu ne bo težko nobeno delo. Delo pa ni težko takrat, ko veš, za kaj delaš, ko v svojem delu vidiš tudi uspehe. Zato je delo v mladinski organizaciji usmerjeno v akcijo in krepitev ter dograjevanje samoupravne socialistične sistema. Tu smo dosegli že ogromne uspehe, ki so sad prejšnjih generacij in v to delo se boste zdaj vključili tudi vi — vaša generacija.

Vstopili ste v mladinske vrste z odločnim korakom in tako tudi stopajte naprej, da boste čez leta lahko ponosno pogledali na prehojeno pot.

»Prihodnost — to smo mi sami!« so napisali na tablo mladi na svoji prvi programsko-volilni konferenci na Prevaljah. Mi jim ob tem zaželimo le mnogo uspeha in da bi naša in vaša prihodnost bila res lepa — naša v svobodni, Titovi Jugoslaviji.

Rudi Mlinar

Že osmo majsko srečanje mladih železarjev

Mladi smo se tudi letos zbrali na majskem srečanju združenja slovenskih železarjev. Tokrat so bili gostitelji mladinci iz OO ZSM PLAMEN Kropa ter OO ZSM VERIGA Lesce. Srečanje se je začelo s kulturnim programom mladih iz Kroepe. Med recitacijami smo sli-

šali med drugim tudi o življenju in delu kropskih kovačev. Plesalci z Lesc pa so prav prijetno presenetili s folklornim programom, ki je vse prej kot reven.

Sledil je pozdravni govor predsednika OO ZSM PLAMEN Kropa, Draga Lombarja. Njegove misli je dopolnil tudi naslednji govornik, ki je spregovoril o pomenu in delu sveta ZSM Slovenskih železarn. Slavnostni govornik je bil generalni direktor, tovariš Gregor Klančnik. S te manifestacije smo poslali pozdravno pismo tovarišu Titu ter položili venec padlim borcem NOV.

Zatem smo si ogledali način kovanja žebeljev, kot so jih kovali kropski kovači v preteklosti, ter kovaški muzej, ki ima bogato zbirko še od začetka fužinarstva v Kropi.

Na kosilo smo se odpeljali v Ribno, kjer so nam vojaki postregli z vojaškim fižolom. Pozno popoldne smo si na Jesenicah v gledališču Tone Čufar ogledali igro »Ekvinokcij« (enakonočje).

Naše srečanje smo zaključili v Radovljici, kjer so pripravili družabni večer za udeležence majskega srečanja. Slovo je prišlo kar prehitro. Združili smo se zato, da smo bolj enotni in ustvarjalni na vseh področjih. Na srečanjih izmenjujemo izkušnje, krepimo povezanost in vse tiste progresivne vrline, ki so med nami, saj je majsko srečanje mladih iz SZ ena večjih manifestacij mladih.

Peter Šumnik

akcijo za očiščenje skulpture ter seveda njene okolice. V sodelovanju s kulturno skupnostjo pa bomo morali nanovo označiti in markirati Vorančevo pot.

Mesec maj je mesec mladosti in cvetja. Ta mesec so se taborniki še posebej angažirali pri svojem delu. Praznujemo namreč dva velika praznika, praznik dela in Titov rojstni dan.

Na predvečer 1. maja smo na poseki prižgali kres. Organizirali smo prvomajsko taborenje na Obretanovem. Udeležili smo se partizanskega pohoda po okupirani Ljubljani.

V počastitev Titovega rojstnega dne smo zakurili kres in organizirali področni mnogoboj za tabornike in tabornice.

Seveda pa smo nadaljevali adaptacijo stanovanskega poslopja na Obretanovem.

Vzporedno z vsemi temi akcijami pa se pripravljamo na letni tabor, ki bo v Banjolah pri Puli.

Miran Franc

Od doma v coklah sem prigan...

Minilo je že 33 let, odkar so potekali na Poljani blizu avstrijske meje zadnji boji. Čeprav so sovražniki že prej podpisali predajo, so hoteli partizane še enkrat napasti. Vendar pa so jim partizani pripravili zasedo in jim preprečili načrt.

Ko so ljudje zvedeli, da se je sovražnik predal, so se zbrali po hišah, razobesili slovenske zastave in prepevali od jutra do več.

klobuk. To je povedal sovaščanom. Za ženo Kuharjevega Ivana je bil to velik in hud udarec. Zvedeli so, da si je moral sam skopati grob in da je strašno trpel, preden je umrl. Ivanu v spomin je bil v Kotljah blizu Raven odkrit spomenik v gozdu, kjer je bil ustreljen. Proslave se je udeležila tudi njegova žena. Predstavniki Kotelja so položili venec na spomenik, na katerem piše:

Taborniki z ženo Kuharjevega Anzana

čera. Nihče niti pomislil ni, da se lahko vojna zopet prične in zato je v boju 15. maja 1945. leta na Poljani izgubilo življenje veliko ljudi.

Eno leto pred koncem vojne je izgubil življenje med drugimi tudi PREŽIHOV ANZA — IVAN KUHAR. Anza je bil brat Prežihovega Voranca — Lovra Kuharja. Lovro pa je bil, kot vemo, pisatelj. Pisal je lepe slovenske knjige in skrivaj deloval zoper sovražnika. Njegov priimek je bil le-tim sumljiv, zato je bila vsa družina preganjana.

Ivana so gestapovci že dolgo lovili. Končno so ga našli. Z materjo je bil sam doma. Zgodaj je vstal in odšel v hlev. Ko se je vrnil, so ga že čakali gestapovci. Oba so odpeljali v gozd, kjer pa so Ivana ubili.

Zena se je vrnila domov in našla prazen dom. Sosedje so ji povedali, kaj se je zgodilo. Odšla je na gestapo, kjer so ji rekli, da je mož zaprt nekje v Avstriji. Nosila mu je oblačila in hrano, misleč, da še živi. Ko pa so ji pokazali domnevnega moža, to ni bil on. Kljub očitni resnici, da je mrtev, tega ni verjela. Upala je do tedaj, dokler ni neki domačin zagledal v gozdu vejo brez korenin. Zanimal je kopati in tako našel Ivanovo coklo in

PREŽIHOV ANZA — IVAN KUHAR, 26. 6. 1944

Od doma v coklah sem prigan umorjen zagreben o ne — čas ko tod nečlovek je moril.

Zdenka Gostenčnik, 6 raz. OŠ

Naši taborniki ne spijo

Taborniki nismo samo izletniki in ljubitelji življenja v naravi in pod šotori. Naša velika in zahtevna naloga je obujanje tradicij NOB. V to nalogo vložimo veliko truda in znanja. Organiziramo pohode ter izlete po znanih točkah iz NOB. Pri vsem svojem delu pa ne pozabimo še našega pisatelja Prežihovega Voranca. Vključili smo se v ureditev in markiranje Vorančeve poti. Sodelovali smo pri postavitvi Jovanovičeve skulpture na Preškem vrhu. To pomlad pa smo organizirali delovno

Ljubezen

Delovna akcija. Ena od mnogih. Trasa prav taka kot marsikje drugje. Mladi veseli, kot so lahko le mladi. Pa vendar...

S počasnimi koraki se približujem športnemu parku, kjer so že zbrani mladi ljubitelji športa. Nestrpno čakajo. Napovedano je namreč tekmovanje v odbojki med posameznimi ekipami v naselju. V improvizirani slačilnici se dekleta naglo preoblečejo ter s polno mero optimizma glede zmage krenemo na igrišče. Navijači nas bučno pozdravljajo, ploskajo. Favoritinje smo.

Naenkrat se mi zazdi, da so neke oči uprte vame in naglo se ozrem. Kak fant! Le kdo je? Kaj dela v naselju? Brigadir ni, saj bi ga morala že videti, tako pa... »Zberi se, trapa, vsak čas se bo začelo!« reče glas v meni. To mi vsaj delno uspe, ko sodnikov pisk oznani začetek igre. Ves čas skrivoma pogledujem tja, kjer sedi in z zanimanjem sledi igri. Tu in tam tudi zaploska, kar mi daje še več elana. »Vem, da ploska meni!« poje v meni. Gladko zmagamo. Vsi nam čestitajo. Med drugimi mi čestita tudi on. Oh, kako je prijetno! Ko bi le vedel, kako se počutim. Žal mi je, da je bilo srečanje tako kratko, tako...

V baraki, kjer spimo, se vržem na posteljo. Najraje bi jokala. Pravzaprav niti ne vem, zakaj. Zaradi zmage? Nikakor ne. Zaradi fanta, ki mi ne gre izpred oči. Ga bom še videla? Morda, kdo ve...

Večer je. Pred mano je dežurstvo, ki se ga vsi kar bojimo. Sicer pa tudi to ni tako strašno. Klepet med dežurnimi dosti pomaga, da te ne premami spanec. No, in nocoj sem spet jaz tisti trpin. Uh!

Stojim pred vhodom, glas v meni govori: »Kaj še sedaj ne veš, da si se do ušes zatrapala vanj? Le kaj sploh hočeš? Potrebno je trpeti, res. Trapa si!« Obrišem solze, ki mi pritečejo kar same od sebe. Čemu?

Zaslišim korake in malo zatem dva glasova. Srce mi kar zastane, ko se zavem, da je to njegov glas; da, njegov. Kaj storiti? Bo videl objokane oči? Zakaj so mi morale priteči? Kako to, da je dežurni? Saj vendar ni brigadir. Morda... Ne, to pa ni mogoče! Da bi zaradi mene... ne!

Še bolj se zavijem v ohlapno jopo in skušam prikriti še vedno objokane oči.

»Zdravo, kako si? Te zebe?« pozdravi oni iz štaba. Dokaj simpatičen možak je. Ampak zanima me drugi — on. Le-ta pa molči. Tudi prav!

Skomignem z rameni, češ: »Tako, toplo ravno ni, zmrazilna pa tudi ne bom, stric!« Potem še dodam, da bi vsekakor bilo bolj prijetno spati v topli postelji in sanjati o mrzli noči. Zasmejemo se. Nekaj potiho govorita, nato oni iz štaba odide, še prej pa obema pomaha v pozdrav.

Ostaneva sama. Čisto tiho sva. To mi kar ugaja. Samo da ga lahko gledam. Sicer pa

je še vse dežurstvo pred mano. Časa za pogovor bo še dovolj. Le naj molči!

Predlagam, da sedeva na leseno stopnico pred barako. Le-ta močno zaškriplje in zasmejeva se. Le kako se ne bi, ko je vse tako tiho, nenadoma pa tak smešen glas! Zvem njegovo ime; da je v naselju gost te in te brigade, da bo ostal do konca; to je še dober teden dni. Pohvalil je našo dobro igro, požrtvovalnost. Priznal je, da ni in ni mogel drugače, da me ne bi požiral z očmi na igrišču. Priznala sem mu, da sem se tudi jaz počutila podobno in da sem le s težavo sledila igri. No, pa smo le zmagale! Zavem se, da ga res ljubim, čeprav ga poznam le en dan.

Preveč je bilo boleče

»Se je mogoče zgodilo kaj posebnega med tem časom, ko me ni bilo doma?« Vprašanje, ki je bilo spregovorjeno kar tako, vprašanje zaradi vprašanja. »Ja.« Mamin glas prihaja iz kuhinje med ropotanjem posode, ki jo pomiva. Nato za trenutek preneha, se prikaže pri vratih, se nasloni na podboj. Roke, na katerih so sledovi milnice, drži pred sabo, da ne bi zamazala predpasnika.

»Hedvika se je vrnila,« mi reče nazadnje. Ime mi je znano. Ali ga ni omenjal oče med obujanjem spominov iz njegovega otroštva? Zdrnil se mi je spomin. Na omari je imel oče navadno velik usnjen kovček. Kdo ve, kako star je že bil. Kadar sem postal siten in me je hotel potolažiti, ga je vzel z omare, obrisal prah ter ga odprl. Našim očem se je prikazalo pravo bogastvo. V tem kovčku je oče hranil stare časopise in veliko fotografij. Potem je slike jemal iz kovčka ter mi jih podajal. O sleherni mi je znal povedati kaj.

Všeč mi je bila fotografija dekleta, naslonjenega na stol, z velikim klobukom, z očmi, ki so izražale nekaj neskončno žalostnega, oblečena v dolgo oprijeto obleko. Robovi so bili že porumeneli. Zanimalo me je, kdo je to dekle. Oče je samo bežno pogledal sliko in rekel: »To je Hedvika. Poslala nam jo je takrat, ko je bila neke v Nemčiji služkinja.«

»Aha, Hedvika s slike!« rečem bolj sam sebi kot mami. Mama pove, da pride popoldne z možem (baje je Anglež), na obisk. Nato se vrne k svoji posodi in iz kuhinje zavpije, da je doma po štiridesetih letih. »Le kako ji je pri srcu?« se vprašam.

Gledam obraz, ki še vedno kaže sledove nekdanje lepote, preprečen z gubicami, ki jih je življenje v vseh teh letih risalo po njenem obrazu. Nekaj mehkega in toplega je v njenih očeh in hkrati tudi žalostnega. Morda je to odsev davnih spominov, ki jih sedaj srečuje na vsakem koraku, čeprav je njena vas v teh letih temeljito spremenila svojo podobo.

Vsi sedimo okrog velike mize v dnevni sobi. Med starejšimi se razpreda prijeten pomenek. Tiho ždim. Imam občutek, da sedanja podoba vasice čedalje bolj izginja, pred očmi pa se mi prikazujejo neometana pročelja hiš, asfalta ni še nikjer. Vas je revna, tako še bolj prihaja do izraza veliko gospodarsko poslopje, ki stoji nekoliko oddaljeno na rahli vzpetini in se bohoti v vsej svoji velikosti. Vaški mogotec je tu doma.

Hedvika je bila brez mame. Sirota, ki je živel pri neporočeni teti. Deklica se je že v svojem šestnajstem letu razrasla v pravo lepoto. In mogoče jo je prav zaradi tega vaški bogataš zaposlil pri sebi. Opazila je, da mladi gospodarjev sin vedno češče išče njene družbe. Bil je lep, prikupen fant. Z laskanjem si je znal pridobiti njeno naklonjenost. V njej je vzklikal ljubezen. Najprej je bila drobna iskrica, ki jo je fant podpihoval, da se je razplamtela v pravi ogenj. Govoril ji je, da je prelepa za navadno služkinjo. Iz nje bo napravil gospodarico. Njeno neizkušeno srce mu je verjelo. Pozabljala je na svoj položaj. Njegova mati je prva opazila, kaj se dogaja. Nagnali so jo. Vse obljube so se razblinile v nič. Ostala je sama, osramočena. Rodila je sina, nekaj je morala storiti, saj sta se s teto le s težavo prebijali skozi življenje.

Nikakor ne bom dopustila, da mi uide. Moj je!

Se dolgo potem, ko ležim, ne morem zaspati. Ne morem verjeti, da sem res bila z njim, sama, se tako lepo pogovarjala. Kako enako gledava na življenje, svet! Dnevi, ki sledijo, so srečni, polni drobnih radosti, ki se z vsakim dnem večajo.

Bojim se zadnjega dne. Le-ta se neusmiljeno približuje. Toliko bi si še morala povedati. Naenkrat odhod postane resničen.

Slovo. Bojazen, da se ločiva, je odveč. Na naslednjo delovno akcijo bova odšla — skupaj.

H. A.

Ni hodila iz hiše, kajti povsod po vasi so jo obsojali, na njej so se ustavljali neprijazni pogledi.

Potem je dobila pismo. Iz Nemčije. Spoznala je pisavo svoje prijateljice. Le-ta je zvedela za njeno nesrečo. »Pridi! Tu boš laže pozabila na vse hudo. Priskrbim ti službo pri neki bogati družini.« Šla je. Kot toliko naših žena in mož. Po boljši kos kruha, pa mogoče več sreče...

Srce se ji je trgalo, ko je zapuščala sina. Trdo si je ponavljala: »Živeti je treba. Samo da nekaj zaslužim, pa ga vzamem k sebi.« In po dveh letih je prišel za njo tudi sin. Tam je spoznala sedanjega moža, ki je z velikim razumevanjem sprejel tudi njenega otroka...

»Težki časi so bili, toda čas mine, beži. Pušča samo spomine. Dobre in slabe. Po svoje sem imela srečo. Dobila sem čudovitega človeka. Pomagal mi je skozi življenje in mi vrnil vero vanj.« Za trenutek umolkne, nakloni možu nasmeh, mu v angleščini nekaj razloži. Tudi on se nasmehne. Vse je že preteklost! Nastane trenutek tišine, ko se vsak zatopi v svoje misli.

»Težko je pozabiti svoj rojstni kraj, pravzaprav se ga ne da pozabiti! Četudi zapusti v tebi boleče spomine. Drugi dom si lahko ustvariš tam, kjer te ljudje sprejmejo za svojega, te sprejmejo takega, kot si, ne vrtajo po tvoji preteklosti, pustijo te živeti. Najin dom je sedaj v Avstraliji. Nikoli več se ne bi mogla za stalno vrniti v Jugoslavijo. Preveč boleče je bilo.«

Hedvika se nasmehne na svoj prikupen način.

In vendar. Ko je odhajala in se prišla posloviti od nas, so ji solze polzele po licih.

»Še vedno je tu moj rojstni kraj!« je tiho rekla, ko nam je stiskala roke.

Silvo Jaš

Iz alpinistovih zapisov

Nocoj je tako samotno, tako prazno, da se praznosta čuti. In misli vrta, se pade po utrinkih doživljenj preteklosti, sanjarijo in si žele. V rokah imam knjigo. Berem doživljaje gornika in zazdi se mi, da berem svoje doživljaje, oživljam svoje gorske poti.

Gore pa so sedaj še zasute s snegom. Ob zahajanju sonca sem dolgo gledal Uršljo. Zadnji žarki so prodrli skozi oblake, jih obarvali in osvetlili ogromno, strmo snežišče gore.

Zaželel sem si poti na vetrovne grebene.

Sobotni večer je nocoj. Sedim ob peči, od katere se širi prijetna toplota. Na oknu stoji radio in iz njega odmeva glasba. Ob mizi je prislonsena kitara in včasih skušam zaigrati nanjo ob zvokih iz radia. Pred oknom je tema, oblačno nebo brez zvezd. Pa vendar so gore jasne; kako lepo bi bilo sedaj nekje na grebenu. Kolikokrat sem že to doživel, pa si

venomer spet želim. Na mizi leži kup popisanih listov z utrinki s planin.

Zakaj je nocoj tako samotno?

Prej, popoldne sem si zaželel divje glasbe, družbe in plesa. Toda zakaj sem si premislil, ko sem gledal bele gore?

Vzel sem list in sedaj pišem... pišem. Zakaj sploh pišem? Da bom nekoč lahko bral, da bo morda nekdo drug lahko bral...

List se vse bolj polni.

Mislim na prijatelje z gora; lepo je misliti nanje. Čemu mi venomer v misli prihajajo gore?

Oči imam vlažne, težke kaplje se mi obesajo na veke in mi zastirajo pogled. Mar mi tečejo solze? Ne vem, sploh se ne zavedam sebe, okolice. Kaj se dogaja z mano? Ležim na trebuhu na trdem snegu in vpijem nerazumljive besede, rjovem, tulim ter tolčem z roko po snegu.

Je to obup? Ne more biti obup, lahko je samo sreča! In počasi se zavem, da sem na varnem, na rahli strmini vršnega grebena. Nobene nevarnosti ni več, vse je tako nežno, sploh ne grozeče in krhko.

Toda prej spodaj! Strmina je postajala vedno večja, bila je kot zid, ki se konča pod ogromno streho. Snežna streha zgoraj je štrlela nekaj metrov navzven. Videti je bilo, kot da me hoče pokopati. Iz sence sem priplezal na planoto, obsijano s soncem. Prej trd sneg se je začel tu udirati. Umiril sem korak, cepin zasajal do konca. Še teh nekaj metrov, je divje udarjalo v meni. Pogledal sem proti robu stene. Čez streho bo nemogoče, pečovje na desni ne pokaže izhoda, skale na levi niso videti zanesljive.

Torej navzgor!

Ozrem se navzdol. Strmo snežišče se spodaj nekoliko položi, nato pa divje požene naprej proti globini. Od tam sem prišel. Plezam naprej. Zdelo se je, da se bo vse utrgalo in zgrmelo navzdol. Zgrmelo z mano. Vseeno nadaljujem, saj vendar moram ven.

Nenadoma počni, noga se mi udre globlje. Z divjo ihto zasadam cepin in otrpnem. Nič se ne premakne, le snežna plošča je udrt in sedaj kaže razpokano površino.

Še dva metra do pod strehe. Nekakšna tesnoba je v meni, boj, želja po robu stene, po varnosti, želja po življenju. Pod streho me sprejme majhen balkon. Izhod ugledam na levi. Sicer je tam sneg navpičen, ampak vsaj strehe ni. Z desno nogo se pomikam po balkonu, z drugo se opiram spodaj. Ravnotežje je lovim s cepinom in kladivom. Znajdem se na grebenčku, ki se iz rahle položnosti požene v previsnost. Močno se mi vdira, naslanjam se s cepinom na prhel sneg. Pozabim na občutek tesnobe. Moram priti prek! Priplezam do višine, ko s cepinom dosežem rob stene. Naslonim se na sneg in zgoraj zasadam cepin z vso silo. Drži! Oprimem se ga s obema rokama in potegnem za rob. Odpre se pogled po rahli strmini do doline Savinje. Rjovem nerazumljive besede, tako srečen sem. Premagal sem steno, sebe. Vržem se ob tla in se počasi umirjam. Vlažne oči se posuše.

Pozen petkov popoldan je in blede sonce se bliža grebenom Grintovca. V okolici vlada tišina, čisto sam sem, čisto sam na tako širnem prostoru! Ozrem se proti vrhu Raduhe. Bela kupola se blešči v zadnjem soncu.

(Zapis se nanaša na moj solo vzpon v steno Raduhe.)

Milan Vošank

Uredniški odbor sestavljajo Marija Knežar, Marjana Volmajer, Rudi Mlinar, Franjo Miklavc, Silvo Jaš ter Vida Gregor, ki je odgovorna tudi za vsebino Mladega fužinarja.

Vse sodelavce »Mladega fužinarja« prosimo, da oddajo svoje prispevke v mladinski sobi do vsakega prvega v mesecu.

PREDSTAVLJAMO NAŠEGA INOVATORJA:

Inovator mora živeti z delom

V tej naši rubriki smo vam, dragi bralci, predstavili nekaj inovatorjev predvsem zato, da smo zvedeli, kako lahko to dejavnost opravljajo poleg svojega dela. S tem seveda ni rečeno, da imamo v železarni samo teh 11 inovatorjev, kolikor se jih je pojavilo v naši rubriki. Precej več jih je še. Vendar nameravamo zaenkrat s to rubriko prenehati. Zadnji, ki smo ga še obiskali, je inovator **Jože Pori**, vodja orodne službe in notranjega transporta TOZD stroji in deli.

V ravnski železarni se je prvič zaposlil leta 1937. Kmalu je, kot še precej drugih, ostal brez dela. Šele leta 1938 je ponovno dobil zaposlitev v železarni. Med drugo svetovno vojno, leta 1942, je bil premeščen v oddelek, kjer so delali nekatere dele za vojsko.

»Kljub temu da se nisem udeležil oboroženega boja proti okupatorju, sem pri boju pomagal drugače. Kmalu po vojni sem

Maribor na brušenje. Delo je bilo opravljeno bolj slabo in tudi do-
bavni rok je bil dolg. Izdelal sem
napravo, ki še danes služi svo-
jemu namenu. To inovacijo sem
leta 1954 tudi prijavil. Druga
moja prijavljena inovacija je
bila naprava za brušenje tekočih
konc brez demontaže, nadalje
uvredba stroja za popravilo ko-
smačilnih rezkarjev. Pri tej teh-
nični izboljšavi in še pri poznej-
ših je že sodeloval današnji ino-
vator Štefan Kamnik.

Nisem tak človek, da bi vse
sam zase obdržal. Zato sem k
sodelovanju povabil mladega,
nadarjenega delavca. Kot vam
je znano, je danes eden precej
perspektivnih inovatorjev v že-
lezarni. In tako sva izdelala še
napravo za nov način rezkanja
deteljice na valjih. Zadnja, ki sva
jo prijavila, pa je bila preure-
ditev »štepina« za brušenje
krožnih žag.

»O kateri tehnični izboljšavi
trenutno razmišljate?«

»Že nekaj časa razmišljam,
kako bi rešil uporabo stare trde
kovine za kosmačilno struženje.
Kaj nameravam tu storiti, naj
bo zaenkrat še skrivnost. Dobro
štiri mesece pa že obratuje teh-
nična izboljšava pri struženju

diskov. Menim, da bo tudi ta pri-
nesla nekaj prihrankov.«

»Mlajši inovatorji niso preveč
zadovoljni z nagradami za ino-
vacijsko dejavnost. Kaj o tem
menite vi?«

»Če sem odkrit, sem z zadnjimi
trema nagradami kar zadovoljen.
Tudi jaz nisem bil zadovoljen z
eno nagrado, ki sem jo tudi za-
vrnil. To sem storil predvsem
zato, ker vem, da je moja teh-
nična izboljšava precej prihra-
nila železarni. Da se ne motim, je
dokaz v tem, da so napako po-
zneje tudi popravili in mi dali
nagrado, ki sem si jo zaslužil.
Drugače pa sem mnenja, da naj
inovatorji dobijo take nagrade, ki
jih dovoljuje pravilnik, saj tega
bi se morali držati.«

»Vsak čas boste šli v zaslužen
pokoje. Ali se bo s tem tudi kon-
čala vaša dolgoletna ustvarjalna
inovacijska dejavnost?«

»Čez poldrugo leto bom res
zapustil železarno in to dejavnost.
Vendar moram reči, da lahko še
tisti deluje kot uspešen inovator,
ki z delom živi. Danes me moti
le to, da se toliko komplicira pri
prijavljanju tehnične izboljšave.
Ali res ne gre brez teh papirjev
in zavlačevanja? Kaj bom počel
v pokoju? Navajen sem trdo de-
lati. Zato bom delal še potem,
dokler mi bodo dopuščale moči.
Za kratek čas si bom že našel
kako delo in razvedrilo.«

Rubriko je vodil: Franc Rotar

SKUPNE KOMISIJE PODPISNIC SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ŠTIPENDIRANJU UCENCEV
IN ŠTUDENTOV V OBČINAH DRAVOGRAD, MOZIRJE, RADLJE OB DRAVI, RAVNE NA KORO-
ŠKEM, SLOVENJ GRADEC IN VELENJE

razpisujejo štipendije iz združenih sredstev za šolsko leto 1978/79

Za štipendijo iz združenih sredstev in do-
polnilno štipendijo h kadrovskim štipendijam
lahko zaprosijo kandidati, katerih mesečni do-
hodek na člana družine v letu 1977 ni presegal
2.580 din. Pri prošilcih iz kmečkih družin in
tistih, ki izkazujejo dohodek tudi iz kmetij-
stva, se dohodek na člana družine izračuna
tako, da se upošteva katastrofski dohodek.

Prošilci za štipendijo iz združenih sredstev
morajo zaprositi za štipendijo v občini stalne
ga bivališča. Učenci in študentje iz drugih
republik, ki prejema kadrovske štipendije,
imajo pravico zaprositi za razliko v občini,
kjer prejema kadrovske štipendije.

Kandidati za štipendije iz združenih sred-
stev se morajo predhodno potegovati za raz-
pisane kadrovske štipendije na navedenem
območju.

Štipendije iz združenih sredstev bodo po-
deljene šele potem, ko bodo za določen poklic
podeljene vse štipendije, ki so jih razpisale
organizacije združenega dela, samoupravne
interesne skupnosti in drugi štipenditorji v
navedenih občinah.

Ob izpolnitvi pogojev bodo imeli pri po-
delitvi štipendije iz združenih sredstev pred-
nost:

1. Kandidati, ki se odločajo za poklice, ki
so v okviru regije opredeljeni kot prednostni
poklici, na podlagi kadrovskih potreb organi-
zacij združenega dela, samoupravnih interes-
nih skupnosti in drugih štipenditorjev. Ti po-
klici so:

Kmetijci
kmetovalec
kmetovalka-gospodinja
poljedelski in živinorejski tehnik

Rudarji in geologi
rudar
rudarski tehnik
rudarski inženir
dipl. inž. rudarstva

Metalurgi
talilec v črni metalurgiji
talilec pri metalurških pečeh
valjavec
livarski modelar
zidar industrijskih peč
metalurški tehnik
metalurški inženir
dipl. inž. metalurgije

Kovinarji
ključavničar
stavbni ključavničar
orodjar
varilec
kovač
strugar
rezkalec
skobljar
ostrilec
kalilec
brusilec
galvanizer
klepar
industrijski klepar
stavbni klepar

Monterji in inštalaterji
monter ogrevalnih naprav
monter klimatizacijskih naprav
monter hladilnih naprav
vodovodni inštalater
konstrukcijski ključavničar

Mehaniki in strojniki
strojni ključavničar (stroj. mehanik)
mehanik kmetijskih strojev
varilski tehnik
strojni inženir
strojni inženir tehnolog
strojni inženir varilstva
strojni inženir konstruktor
strojni inženir energetik
dipl. strojni inženir

dipl. strojni inženir tehnolog
dipl. strojni inženir konstruktor
dipl. strojni inženir energetik

Elektrikarji
elektroinstalater
elektromonter
elektromonter vls. omrežij
obratovni elektrifikator
elektrotehnik za jakl tok
inž. elektrotehnik
inž. elektrotehnik-energetik
inž. elektrostrojništva
inž. elektrotehnik-elektronik
dipl. inž. elektrotehnik
dipl. inž. elektrotehnik-energetik
dipl. inž. elektrostrojnik
dipl. inž. elektrotehnik- elektronik

Gradbeniki
zidar
teracer
tesar
železokrivilec
izolater
strojni gradbene mehanizacije
gradbeni tehnik za visoke gradnje
gradbeni tehnik za nizke gradnje
gradbeni inženir
dipl. inž. za nizke gradnje
dipl. inž. za visoke gradnje

Pleskarji
soboslikar
pleskar

Keramiki
pečar

Lesarji
mizar
pohišten mizar
stavbni mizar
strojni mizar
modelni mizar
sušilec lesa
lesarski tehnik
inženir lesarstva
dipl. inž. lesarstva

Grafiki
ročni stavec
strojni stavec
knjigovez
tiskar

Predelovalci kože in usnja
čevljar
tapetnik

Gumarji
Tekstilci
konfeksionar

Predelovalci hrane
mesar
pek

Komunalni in sorodni poklici
komunalni inženir

Železničarji in sorodni
vlakovodja
prometno-transportni tehnik

Posredniki komunikacij
mehanik TT naprav
TT monter

Gostinci in sorodni
natakar
gostinski tehnik

Pedagogi
učitelj glasbe
maturant pedagoške smeri
predm. učitelj matematike-fizike
predm. učitelj glasbe
predm. učitelj likovne vzgoje
predm. učitelj tehn. vzg. — kemije
predm. učitelj praktičnega pouka
predm. učitelj gospodinjstva
predm. učitelj telesne vzgoje
vzgojitelj v domovih
profesor fizike
profesor kemije
profesor matematike
profesor glasbe
profesor strojništva
profesor elektrotehnike
profesor mehan. tehnologije
profesor telesne vzgoje
dipl. ekonomist — pedagoške usm.

Poklici zdravstvenih delavcev
zdravnik
zobotehnik

Diplomirani ekonomisti
— ekonomike OZD
— finančno-bančne usmeritve
— analize in planiranja OZD

2. Prošilci iz družin, ki so v slabšem soci-
alno-ekonomskem položaju in se brez družbe-
ne pomoči ne bi mogli študirati, zlasti tisti,
ki izhajajo iz delavskih in kmečkih družin.

3. Prošilci z boljšim učnim uspehom.

4. Prošilci, katerih lastnosti omogočajo us-
pešno študiranje in uspešno delo v izbrani po-

Jože Pori

moral k vojakom. Odslužil sem
rok in se spet vrnil med raven-
ske železarje. Postal sem pred-
elavec pri revolverskih stru-
žnicah. Prav tu se je tudi pričela
moja inovacijska dejavnost, ka-
tero še danes rad gojim. Veste, v
tistih povojnih letih nismo imeli
tako dobrih strojev. Vse je bilo
bolj površno montirano. Da je
proizvodnja sploh lahko tekla, je
bilo treba marsikaj popraviti in
izboljšati. Takrat sem opravil
nekaj tehničnih izboljšav, katerih
seveda nisem prijavil. Kdo bi
takrat v porušeni domovini, ki
je bila potrebna obnove, še
mislil na take stvari!«

»Vaša inovacijska dejavnost
torej traja že precej dolgo. Po-
vejte o tem kaj več!«

»Delal in ustvarjal sem kot
mnogi drugi v železarni. Ob
svojem delu pa sem se pričel
ukvarjati tudi z inovacijami.
Tako sem moral po naročilu
takratnih vodilnih opraviti teh-
nično izboljšavo pri izdelavi
ojnic. Te smo prej pošiljali v

klicni usmeritvi. Mnenje o tem dajo službe poklicnega usmerjanja.

Kandidati morajo k točno izpolnjeni vlogi za štipendijo priložiti (obrazec DZS 1,65 se dobi v knjižarnah):

— potrdilo o vpisu v šolo oz. frekventacijsko potrdilo (najkasneje do 15. 9. 1978),

— fotokopijo oz. overjeni prepis zadnjega šolskega spričevala oz. potrdilo o opravljenih izpiti,

— potrdilo o premoženjskem stanju (davčna uprava),

— potrdilo o številu družinskih članov (matični urad),

— potrdilo o dohodkih staršev iz preteklega koledarskega leta (obrazec je tiskan že na vlogi); zajeti morajo biti vsi dohodki iz rednega delovnega razmerja, iz kmetijstva, obrti in dohodki iz dela v podaljšanem delovnem času in drugih dejavnostih,

— otroci upokojevcem predložijo odrezek od pokojnine (za katerikoli mesec II. polletja 1977),

— potrdilo o višini otroškega dodatka proslila za tekoče leto,

— kandidati, ki prejemaajo kadrovske štipendije, morajo predložiti kopijo pogodbe o kadrovski štipendiji oz. če je ne prejemaajo, potrdilo, da so zanjo zaprosili,

— poročni študenti, ki imajo svoje gospodinjstvo, morajo to dokazati s potrdilom krajevne skupnosti ali skrbstvenega organa in matičnega urada.

Štipendisti iz združenih sredstev, ki so končali šolanje na srednjih šolah in ga bodo nadaljevali na višjih in visokih šolah, morajo ponovno vložiti prošnjo za štipendijo. Za štipendijo lahko zaprosijo le, če jim štipenditor ni ponudil ustrezne zaposlitve, kar morajo dokazati z ustreznim potrdilom.

Vloge za štipendijo z vsemi zahtevanimi prilogami morajo kandidati oddati osebno ob uradnih dnevih na enotah skupnosti za zaposlovanje po občinah od 1. do 15. avgusta, od 7. do 13. ure.

Vloge po tem roku morajo kandidati oddati Skupnosti za zaposlovanje Velenje, vendar najkasneje do 25. 8. 1978.

Nepopolnih vlog ter vlog, prispelih po tem roku, skupne komisije za štipendiranje ne bodo obravnavale.

mora biti jasno, da nobena tajnica v železarni ne ve vsega dovolj dobro. Predavanja imamo popoldne in zato tudi nekaj težav. Toda to niti ni toliko pomembno, če pomislim, da je tako usposabljanje nujno potrebno. Menim le, da bi morali na seminarju spregovoriti tudi o obnašanju tajnic. Ni namreč rečeno, da so vse prijazne tako, kot si želijo delavci.

Metka Jevšnikar, tajnica TOZD je klarna:

»Da se lahko udeležujem tega seminarja, moram vselej prej poskrbeti za varstvo otroka. Tudi to se je dalo urediti, saj se je moralo. Seminar mi bo namreč precej pomagal pri nadaljnjem delu. Ne vem zakaj niso z nami

tudi druge tajnice. Danes je že precej takih zadev, ki jih verjetno ne poznajo dovolj. Vse seminarske teme se mi zdijo dobre in potrebne, zato vsem pozorno prisluhnem.

»Nekateri menijo, da bomo po seminarju tajnice več zaslužile, je dejala **Urška Gostenčnik**, tajnica TOZD valjarne, in nadaljevala: »Mislijo tudi, da smo tajnice v TOZD samo za kuhanje kave in za strežbo ravnateljem. Vsi tisti, ki takole menijo, so v veliki zmoti. Vse to, o čemer smo slišale na seminarju, smo opravljale že prej. Tokrat smo nekatere teme še globlje spoznale. Seminar je bil dobro pripravljen, s tem predvsem mislim na predavatelje.

F. Rotar

Strokovno usposabljanje tajnic

V naši delovni organizaciji se je 29. maja pričel seminar za strokovno usposabljanje tajnic in je trajal do 8. junija. Na seminarju, na katerem so predavali večinoma sodelavci iz DS KSZ, centra za samoupravljanje in informiranje, je med drugim beseda stekla o urejanju delovnih razmerij, o odgovornosti delavcev, o samoupravni organizi-

»Danes je nujno, da se tajnice v železarni tudi na tak način dodatno usposabljam,« je menila **Vlasta Čegovnik**, tajnica v DS KSZ. »Na tem seminarju bomo spoznale nekatere stvari, ki so nam bile do sedaj bolj oddaljene. Zato tudi postavljamo vprašanja, na katera naj bi dobile odgovor. Največ pa nam bo koristilo predavanje o rabi slovenščine in na-

Gospodarjenje s stanovanjskim fondom samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ravne

Ob sprejemanju občinskih stanovanjskih aktov so delavci tozodov in delovnih skupnosti železarne postavili nekatera vprašanja, ki so se nanašala predvsem na gospodarjenje s stanovanjskim fondom samoupravne stanovanjske skupnosti. Posredovali smo jim na samoupravno stanovanjsko skupnost občine Ravne in dobili nanje odgovore, ki jih objavljamo kot celovito informacijo vsem delavcem železarne, ki pomagajo kreirati stanovanjsko politiko v občini.

Graditev stanovanj

Za uresničevanje interesov in potreb delavci v združenem delu izločajo v občini Ravne od svojih bruto OD za stanovanjsko graditev 7 % sredstev, ki se nadalje delijo, tako da 50 % ostane delovni organizaciji za reševanje njenih stanovanjskih problemov, 30 % se združuje pri enoti za družbeno pomoč za nakup stanovanj, ki so namenjena družinam in občanom z nižjimi dohodki, mladim družinam, upravičencem do stalne družbene pomoči, upokojenim občanom in delovnim invalidom I. kategorije in 100 % vojaškim mirovnim invalidom s pravico do dodatka za pomoč in potrebo. 20 % sredstev od 7 % bruto OD pa se združuje pri banki in so namenjena za kreditiranje graditve družbenih in zasebnih stanovanj. Razmerje za kreditiranje graditve stanovanj je dogovorjeno s srednjeročnim planom za obdobje 1976–1980, tako da odpade za družbeno gradnjo 70 % teh sredstev, 30 % pa za zasebno gradnjo. Po tem načelu so bila razdeljena sredstva v tem letu v skladu s pravilnikom o kreditiranju stanovanjske graditve, katerega je sprejela skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti.

Sredstva razdeljuje komisija za dodeljevanje kreditov samoupravne enote za graditev stanovanj, ki je sestavljala 15 članov.

Nadaljnja naloga samoupravne enote za graditev stanovanj je spremljanje družbenega dogovora o načinu oblikovanja cen stanovanj ter gradbeni nadzor. Za opravljanje te naloge je imenovana posebna komisija, ki opravlja kvalitativne preglede novo zgrajenih stanovanj, preden jih izvajalci predajo kupcem. Naloga komisije je dokaj pomembna, saj mora ugotoviti vse morebitne pomanjkljivosti, ki so še toliko težje, ker v njej ne sodeluje strokovnjak z gradbenega področja, strokovno usposobljen za ugotavljanje pomanjkljivosti.

Naj navedemo napake, ki jih ta komisija pri svojih pregledih najpogosteje srečuje:

- nepravilno speljani odtoki iz sanitarnih prostorov, kar pa se pokaže šele, ko so nekaj časa v uporabi;
- poškodovane kopalne kadi;
- slabo izvedeno instalcijsko omrežje centralne kurjave, nepritrjeni radiatorji, slabo varjeni členi in nepravilno izvedeni priključki;
- zvitata vrata in okenska krila, ki jih ni možno zapirati in neustrezno tesnijo;
- slaba kvaliteta stenskih keramičnih oblog zaradi nekaliteta polaganja, mehanške poškodbe in odstopanje od osnove;
- razpoke na predelnih stenah, ki niso zidane z opeko;
- slaba kvaliteta vodovodnih cevi, zaradi česar pokajo in pride do zamakanja v stene;
- prezračevalne naprave ne delujejo pravilno;
- vgrajeni domofoni se že po krajšem času pokvarijo;
- vgrajena stavbna pohištva izdelana iz slabega lesa.

Navedli smo le najpogostejše napake, ki jih komisija srečuje pri svojem delu.

Kot vemo, se izvaja v občini Ravne le gradnja za trg, katere nosilec sta TOZD gradbeno enota Gradis Ravne in TOZD Stavenik Prevalje, ki v skladu z urbanističnimi programi in zazidalnimi načrti gradita stanovanja. Pri takšnem načinu gradnje je izvajalec istočasno investitor in tudi sam izbere projekt, po katerem bo gradil. Gradnja za trg daje izvajalcem torej široke možnosti, tako pri izbiri projekta kot pri izbiri tehnologije in opremitosti stanovanj. Na tako zasnovanem sistemu gradnje ima izvajalec tudi odločujoči vpliv na ceno m² zgrajenega stanovanja.

V bodoče ne bomo več vključevali v ceno m² stanovanjske površine komunalnega prispevka kot doslej, temveč bo cena m² čista gradbeno cena. Za gradnjo primarnih komunalnih naprav pa bo potrebno v smislu določb zakona o urejanju stavbnega zemljišča izločiti iz 7 % stanovanjskega prispevka, do 20 % teh sredstev in jih nameniti za gradnjo primarnih komunalnih naprav. To sicer pomeni zmanjšanje sredstev, namenjenih stanovanjski izgradnji, vendar na drugi strani omogoča znižanje cene m² stanovanjske površine. Dogovorjena pa je, da bo občina Ravne odvajala 17 % iz komunalno ureditve naselij. Podrobnejše informacije o tem bo morala dati samoupravna komunalna skupnost.

Ze peto leto je v veljavi odlok Skupščine občine Ravne, ki zavezuje vse OZD, da morajo izločati iz bruto OD 7 % sredstev za stanovanjsko izgradnjo. Pred letom dni smo oblikovali samoupravni sporazum o izločanju sredstev v sklade skupne porabe in namenskem združevanju za obdobje od leta 1977–1980, ki o njem razpravljajo in nanj dajo pripombe, ki bi jih pri izdelavi predloga za podpis udeleženci upoštevali. Doslej smo dobili pripombe le od manjšega dela tozodov.

V 3. členu tega sporazuma smo predvideli naslednjo delitev sredstev, ki bi se izvajala v višini 7 % od bruto OD:

- a) 2,46 % za reševanje stanovanjskih potreb delavcev, ki združujejo delo pri udeležencih sporazuma;
- b) 1,48 % za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu;
- c) 1,0 % za kreditiranje graditve in nakup stanovanj;
- d) 0,345 % za gradnjo dilaških in študentskih domov;
- e) 0,555 % za investicijsko vzdrževanje in obnovo obstoječega stanovanjskega sklada;
- f) 1,16 % za financiranje izgradnje komunalnih naprav v stanovanjskih naseljih.

Sredstva pod e) bi namenjali za investicijsko vzdrževanje stanovanjskih hiš. Zdaj se oblikuje izključno iz stanarin in ne zadostuje za normalno vzdrževanje obstoječega stanovanjskega sklada.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Ravne je zadolžena za graditev stanovanj oziroma bi morala biti nosilec družbeno usmerjene stanovanjske gradnje. V občini Ravne pa je še vedno edini način gradnje »gradnja za trg«. Delovni ljudje bi morali imeti vpliv prek stanovanjske skupnosti pri izbiri projekta in lokacije in pri gradbenem nadzoru, kajti stanovanjska skupnost je interesna dogovarjanja, kjer pridejo do izraza interesi zaradi katerih je bila ustanovljena, vendar jo ob sedanjih pogojih nemogoče, saj so sredstva za stanovanjsko izgradnjo razdeljena. Družbeno usmerjena gradnja pa zahteva celotna sredstva pred pričetkom graditve samega objekta. To je tudi odgovor na

Zadovoljne z vsebino seminarja

ranosti železarne in statusnem položaju TOZD, o samoupravnih splošnih aktih, oblikah osebnega izjavljanja delavcev, pripravi gradiva za samoupravno odločanje, postopkih dela samoupravnih organov, pisarniškem poslovanju in vlogi tajništva, o vračanju listin, razmnoževanju in arhiviranju, pisanju zapisnikov, beležk in poročil ter o delovanju družbenopolitičnih organizacij v TOZD. Nadalje o uresničevanju delegatskega sistema, o družbeni samozastiti, o informiranju delavcev, pa tudi o dohodkovnih odnosih v delovni organizaciji in o rabi slovenščine, katero naj bi vsaka tajnica dobro obvladala.

Seminarja, ki je potekal v prostoru družbenopolitičnih organizacij, smo se udeležili za kratek čas tudi mi z namenom, da naše tajnice vprašamo, kaj menijo o takem načinu dodatnega strokovnega usposabljanja in kaj od seminarja pričakujejo.

činih informiranja,« je še pripomnila **Vlasta**.

Nada Abraham, tajnica TOZD komerciala, je dejala:

»Vabila za udeležbo na seminarju sem bila vesela. Čeprav sem že šesto leto tajnica, menim, da nikoli ne vem dovolj. Zato je tako izobraževanje za vse tajnice nujno potrebno. Največ na seminarju pričakujem od predavanja o pisarniškem poslovanju, predvsem o načinu pisanja zapisnikov, beležk in poročil. To bo vsaki koristilo. Drugače pa menim, da je seminar prekratek, saj je precej odprtih vprašanj, ki bi jih morali obravnavati. Verjetno pa jih bomo kdaj drugič.

Tajnica Irena Božič, TOZD kalinica, pa je menila takole:

»Po zaslugi dobrih predavateljev bomo precej več vedele, saj prihajajo s tistih področij, kjer se z njimi največ ukvarjajo. Vsem

vprašanje, ki so ga postavili delavci tozov in delovnih skupnosti, da kot delni investitorji hočejo tudi aktivneje sodelovati pri stanovanjski politiki v občini, hočejo pa imeti tudi večji vpogled v izvajanje gradenj. Samo z usmerjeno stanovanjsko gradnjo se bo ta problem lahko rešil, ko bo torej samoupravna stanovanjska skupnost sama vodila stanovanjsko politiko v občini in bodo delavci železarne Ravne imeli resničen vpliv na izvajanje gradenj. Dokler pa bodo gradbena podjetja gradila za trg, bo tudi železarna prisiljena kupovati stanovanja, ki jim jih le-ta ponudijo.

Postavljeno je bilo tudi vprašanje, zakaj se sredstva, ki jih združujemo za kreditiranje gradnje, dajejo delovnim organizacijam kot kredit, čeprav so to njihova sredstva. Zakon o kreditiranju in financiranju graditve stanovanj in Zakon o spremembah zakona o samoupravi stanovanjskih skupnosti (Ur. list SRS 9/78) poudarjata, da se morajo vsa sredstva za stanovanjsko gradnjo združevati na nivoju samoupravne stanovanjske skupnosti, kajti samo na tak način bo ta lahko postala osnovni nosilec usmerjene stanovanjske gradnje in s tem tudi upravičeno nosila vso odgovornost.

Na področju stanovanjske izgradnje nas čakajo še velike naloge, ki jim bomo kos le ob širši družbeni podpori, pravilni usmeritvi sredstev in ne nazadnje ob ustreznih kadrovski zaščiti v stanovanjski skupnosti.

V srednjeročnem planu stanovanjske graditve v občini Ravne je bilo predvideno, da bo v letu 1977 zgrajenih 221 stanovanj pri gradbeni ceni m² 5.500,00 din. V letu 1977 nismo zgradili planiranega števila stanovanj.

Vzrokov za takšno stanje je verjetno več. Prvi in najvažnejši je prav gotovo cena, ki je že mnogo višja, kot je bila predvidena v planu, saj dosegajo sedanje gradbene cene 8.800,00 do 8.200,00 din. K tej ceni pa se prileže tudi komunalni prispevek, ki pa je višji, kolikor je višja osnova, ker se obračunava v odstotkih.

Nadaljnji vzrok je razdrobljenost sredstev, zaradi česar gradbena operativna, ki sicer gradi za trg, ne more planirati potreb po gradnji stanovanj in začenjati graditi le takrat, ko predvideva zadostno število kupcev za zgrajena stanovanja.

Naslednji vzrok je verjetno v zakasnitvi priprave zaizdatnih načrtov in novelacije urbanističnega programa občine Ravne, kar vsekakor vpliva na kontinuirani potek gradnje.

Iz navedenega sledi, da nam v posameznih krajevnih skupnostih zaostaja gradnja. Tako v krajevnih skupnostih Prevalje in v Črni v tem letu ni dovolj stanovanj, čeprav so sredstva za nakup na razpolago. Tu mislimo na sredstva za nakup solidarnostnih stanovanj, ki jih bomo morali v tem letu preusmeriti drugam in jih v prihodnjem letu zopet vrniti KS Prevalje in Črna.

Gospodarjenje s stanovanjskim skladom
Enota gospodari s 3400 stanovanji in 84 poslovnimi prostori ob koncu leta 1977. Valorizirana vrednost teh osnovnih sredstev je znašala 31. 12. 1977 340.000.000 din, prometna vrednost pa je še mnogo večja.

Sredstva za investicijsko vzdrževanje obstoječega stanovanjskega sklada se formirajo iz vplačanih stanarin in najemnin ter predstavljajo edini vir za vzdrževanje.

V letu 1977 je bilo na razpolago za investicijsko vzdrževanje 6.800.000,00 din od skupno zbranih sredstev 11.915.981,05 din. Razlika med zbranimi in porabljenimi sredstvi predstavlja amortizacijo in sprotne vzdrževanje stanovanjskih hiš. Je pa sredstev za enostavno reprodukcijo mnogo premalo, kajti potreba je za prek 2,5 starih milijard din. Toliko je namreč evidentiranih potreb, ki so nam jih poslali hišni sveti, vendar ne vsi, ker vsi ne opravljajo svoje funkcije.

Da bi majhna sredstva za investicijsko vzdrževanje kar najsmotneje potrošili, smo v preteklem letu sprejeli plan investicijskega vzdrževanja, v katerem smo predvideli najnujnejša popravila, kot so prekritje streh, odvodnjavanje meteornih voda, popravilo sanitarij in druge popravila, ki so nujno potrebna, da se prepreči nadaljnja škoda na objektih.

Po podatkih za leto 1977 beležimo veliko porabo sredstev za investicijska popravila, katerih ni moč odlagati, če naj se prepreči še večja škoda. To so predvsem razna popravila na vodovodnih in električnih napeljavah, zamenjava dotrajanih elementov, vgrajena oprema in podobne obnove. Ugotavljamo, da se nam pojavljajo takšne okvare tudi v novjših hišah, kjer se še nikakor ne bi smele. Pri odpravi teh napak ugotavljamo, da so vgrajeni slabi materiali, ali pa je izvedba nestrokovna.

Nadalje ugotavljamo, da stanovalci nepravilno uporabljajo določene naprave v stanovanjih, kar prej ali pozneje povzroči okvaro, katere odprava pa je zelo draga. Pri zamašitvi hišnih odtokov so vzroki največkrat razni trdi predmeti, ki jih nikakor ne kaže odmetavati v kanalizacijo, lahko pa povzročijo pogosto onesnaženje in okvare.

Pri preprečevanju takšnih pojavov bi morali imeti odločilno vlogo hišni sveti, ki pa žal v veliki meri ne opravljajo svoje funkcije.

Za investicijsko vzdrževanje bo treba namenjati več sredstev, kot smo jih doslej zbrajali iz stanarin, saj bomo le tako lahko zagotovili normalno in sprotne vzdrževanje, kar je vsekakor ceneje kot nemočno gledati, kako

stavba propada in pozneje vložiti znatno več sredstev za zamujene napake.

Za povečanje teh sredstev smo v samoupravnem sporazumu o izločanju sredstev v sklade skupne porabe in namenskem združevanju za obdobje od leta 1977—1980, predvideli izločanje sredstev za investicijsko vzdrževanje in revitalizacijo obstoječega stanovanjskega sklada v višini 0,555 % od 7 % bruto OD. S temi sredstvi in sredstvi iz stanarin, ki se namenljajo za investicijsko vzdrževanje ter najemanjem kreditov za to vzdrževanje, bi pridobili znatno več sredstev, s čimer bi do leta 1980 poizkušali odpraviti vse tisto, kar je bilo zamujeno v preteklih obdobjih.

Združujemo veliko sredstev za graditve novih stanovanj, na drugi strani pa nam propada stanovanjski fond, ki smo ga gradili v preteklih obdobjih in zanj prav tako izločali velika družbena sredstva. Vse to kaže, da se vrtimo v krogu, iz katerega je edini izhod ekonomska stanarina.

S sredstvi tekočega vzdrževanja stanovanjskih hiš samostojno razpolagajo hišni sveti. Uporabijo jih lahko za sprotne vzdrževanje in manjša popravila, kakor pač kažejo potrebe. Skratka, o porabi sredstev samostojno odločajo hišni sveti, o katerih jih enkrat letno pisмено obvestimo.

Ugotavljamo, da hišni sveti teh sredstev ne uporabljajo sproti, tako da večkrat ostanejo neizkoriščena. To pa predvsem zaradi tega, ker marsikje niso ustanovljeni ali pa so ustanovljeni, vendar svoje funkcije ne opravljajo. Ustanovljenih imamo približno 200 hišnih svetov. Precejšen del sploh ne deluje.

Postavili so se na stališče, da je sredstev za tekoče vzdrževanje mnogo premalo, in da pri tako majhnih sredstvih ne kaže opravljati nalog, ki jih ima. Funkcija hišnih svetov ni samo razpolaganje s sredstvi sprotne vzdrževanja, temveč so naloge širše, saj med drugim lahko hišni svet vedno sodeluje pri porabi sredstev investicijskega vzdrževanja, tako da opozori na okvaro in sproti obvešča strokovno službo o potrebnih popravilih. Pri takšni vlogi bi se marsikaj preprečila večja škoda, če bi napako odpravili takrat, ko ima manjši obseg. Prav gotovo pa ima organ upravljanja stanovanjske hiše tudi druge pomembne naloge. S prehodom na ekonomske stanarine bi bilo tudi več sredstev za sprotne vzdrževanje, saj družbeni dogovor o prehodu predvideva drugačno razporeditev sredstev stanarin. Doslej je ta razporeditev določena z odlokom skupščine občine Ravne.

Morda bi kazalo razmisliti, da bi imeli tekoče račune, saj imajo hišni sveti zakonito pravno sposobnost. Pri tem nastopi vprašanje, ali bi lahko prevzeli finančno poslovanje, ker so za ta opravila potrebni ustrezní kadri.

Vsekakor si bomo morali v prihodnje prizadevati, da bodo ustanovljeni v vseh stanovanjskih hišah, kjer so za to dani pogoji, hišni sveti, ki predstavljajo pomemben člen samouprave v stanovanjskem gospodarstvu, ki lahko mnogo pripomore k boljšemu vzdrževanju stanovanjskih hiš in boljšim odnosom med stanovalci. Za oživitve hišnih svetov pravkar poteka akcija.

Nujno bi bilo potrebno s pomočjo krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij v vseh družbenih stavbah, ki imajo več kot pet stanovanj, ustanoviti hišne svete, v manjših hišah pa hišne svete za več hiš skupaj. Gre namreč za pomemben člen samouprave v stanovanjskem gospodarstvu, ki lahko mnogo pripomore k boljšemu vzdrževanju stanovanjskih hiš in stanovanj, k boljšim odnosom med stanovalci (preprovo je mnogo), k izboljšanju stanovanjske kulture in vzdrževanju okolice stanovanjskih hiš.

V občinskem odloku o tehničnih normativih za vzdrževanje stanovanjskih hiš so določene dobe trajanja posameznih elementov v stanovanjih. Ta odlok bo treba spremeniti in dopolniti, ker doba trajanja za posamezne elemente ni realna. Skleniti bo treba nove pogodbe o skupnem vzdrževanju, kjer z delom stavbe gospodari stanovanjska skupnost, z delom stavbe pa druge organizacije ali pa so etažni lastniki zasebniki.

Pri investicijskem vzdrževanju se srečujemo s problemom odprave okvar in delnih popravil, ker za ta dela potrebujemo vrsto obrtnikov, katerih pa je v naši občini občutno premalo. Tako se nam čestokrat zgodi, da naročimo izvršitev del, ko bi morala biti končana, pa ugotovimo, da se jih izvajalec sploh ni lotil. To povzroča nemalo slabe volje pri strokovni službi in pri stanovalcih.

Zaradi konjunktive so obrtne organizacije in tudi zasebni obrtniki z deli dokaj obremenjeni, tako da je potrebno precej naporov, da se dela izvršijo. Posebej je to občutiti pri delih, ko ne kaže čakati predolgo, da obnova prepreči večjo materialno škodo.

Skratka, pri vzdrževanju stanovanj se srečujemo z vrsto problemov, ki jih bo treba rešiti za normalno vzdrževanje, od potrebnih sredstev do kvalitetne gradnje stanovanj, kar zagotavlja uporabo stanovanj, ne da bi bilo treba kmalu po dograditvi vanj vlagati sredstva investicijskega vzdrževanja.

Delavci so postavili tudi vprašanje, ali se bodo nadaljevala dela za centralno ogrevanje na Ravnah. Na to vprašanje smo dobili odgovor, da bodo v sezoni 1978—1979 končane vse instalacije za centralno ogrevanje na območju Raven.

M. P.

STANARINE IN NAJEMNINE V LETU 1977

Stanarine	Obremenitve	Plačano	%
RAVNE	6.216.794,30	6.197.765,40	99,7
PREVALJE	1.590.951,25	1.596.777,75	100
MEŽICA	1.760.943,10	1.757.168,60	99,8
ČRNA	1.576.642,30	1.565.182,55	99,3
SKUPAJ STANARINE	11.145.330,95	11.116.894,30	99,7
NAJEMNINE	802.557,25	799.086,75	99,6
S K U P A J	11.947.888,20	11.915.981,05	99,7

Po krajevnih skupnostih so znašale realizirane stanarine:

RAVNE	55,75 %
PREVALJE	14,36 %
MEŽICA	15,81 %
ČRNA	14,08 %
SKUPAJ	100 %

Porabljena sredstva za investicijsko vzdrževanje

razmerje v porabi

RAVNE	2.479.818,20	38,23 %
PREVALJE	725.648,05	11,19 %
MEŽICA	1.620.850,55	24,99 %
ČRNA	1.659.752,55	25,59 %
	6.486.069,35	100 %

Od tega ostanek sred. iz leta 1976 — 574.348,70

PORABLJENA SREDSTVA V LETU 1977 5.911.720,65

Sredstva amortizacije

— sredstva na računu 1. 1. 1977	2.257.753,86
— amortizacija za leto 1977	2.221.585,57
— plačilo anuitet kupcev stanovanjskih hiš	66.317,15
— plačilo anuitet PTT Maribor	9.140,45
— odškodnina za zemljišče »Gradis«	29.394,00
— plačilo kupnine za les. šupo — Javornik	7.220,00
— vrnjen 2,5 % depozit za energetiko	21.994,00
— popravek preveč knj. AM v letu 1976	41.442,52
— odškodnina za vrtnine	7.438,00
— plač. transformatorske postaje	110.219,00
— refund. odobr. kredita za plačilo rač. iz lastnih AM sredstev	65.657,55
	4.755.277,06

Poraba sredstev amortizacije

— kleparska dela — Trg 63, Prevalje		5.962,80
— anuitete za kredite iz AM		328.455,76
— sofinans. urbanističnega programa		222.000,00
— nakup stanov. za Posebno O. Š.		200.000,00
— adaptacija Podpece 21, Črna		1.683.899,10
— adaptacija Dobja vas 178		91.687,60
— toplovod		
Čečovje 21—44	389.427,25	210.612,70
Čečovje 17 a, b	200.972,60	80.389,04
Čečovje 14, 15, 16	460.648,20	184.259,30
Čečovje B 49—50	17.013,70	6.805,50
Čečovje 18 a, b, c	897.766,10	530.997,55
Čečovje 19 a, b	181.154,25	142.144,80
Čečovje 20 a, b, c	48.986,20	19.594,50
— podpostaje	156.775,75	62.710,30
— še ostanek akreditiva		99.361,90
— dani avansi		172.807,30
Skupaj porabljena sredstva iz AM		4.041.688,15
Sredstva AM na ŽR 31. 12. 1977		713.588,91

Plan sredstev enote za gospodarjenje za leto 1978

I. PRIHODKI

1. Stanarine

— Ravne	7.282.374,40
— Prevalje	1.876.213,85
— Mežica	2.064.673,10
— Črna	1.839.089,50
	13.062.350,85

2. Najemnine

938.926,90

3. Skupno vzdrževanje

20.000,00

4. Druga sredstva

— obr. od prod. hiš	16.000,00
— obr. od PTT Maribor	3.500,00
— drugi dohodki	200,00

5. Sr. za inves. vzdrž. iz prisp. za st. iz.

3.070.000,00

SKUPAJ PRIHODKI

17.110.977,75

II. ODHODKI

1. Amortizacija

— najetje kredita za grad. instal. centr. ogrevanje Čečovje, Mežica, Lenartova 1, Prevalje, Trg 8	1.712.500,00
— dok. adaptacija Podpeca 21, Črna	600.000,00
— adaptacija stan. hiše Stara ulica 2, Ravne	300.000,00

2. Tekoče vzdrževanje

1.240.925,00

3. Investicijsko vzdrževanje

— od stanarin in najemnin	8.583.921,95
— od namenskih sredstev	3.070.000,00

4. Za delo strokovne službe

1.511.630,80

— za stroške upravljanja	1.031.630,80
— za zavarov. stan. hiš	480.000,00

5. Drugi izdatki

— obresti za najetje kredita	70.000,00
— stroški plač. prometa SDK	20.000,00
— drugi event. stroški	2.000,00

SKUPAJ ODHODKI

17.110.977,75

S KNJIŽNE POLICE

Domača dela

Idejnopolitično usposabljanje v ZKS. Lj. CZP Komunist 164. str. 30. din.

Politično usposabljanje je obveznost vseh članov ZKS, zato je ta priročnik dobrodošel pripomoček. Vsebuje navodila, kako sistem idejnopolitičnega usposabljanja izvajati v praksi, ter programe različnih tipov seminarjev za kandidate in člane ZK.

Janko Prunk, Pot krščanskih socialistov v OF slovenskega naroda. Lj. CZ 1978. 239 str. 140 din.

Ta zgodovinska monografija obravnava gibanje krščanskih socialistov med obema vojnama na Slovenskem, razhajanje z reakcionarnim vodstvom klerikalne stranke ter združevanje z napredno levico, zlasti s komunisti, kar jih je privedlo v OF l. 1941

Zahodnoevropske poti v komunizem. Zbornik razprav. Lj. CZ 1978 304 str. 140 din.

Janez Stanič je iz obilice zahodnoevropske partijske literature izbral tiste, ki osvetljujejo utemeljenost in problematiko samostojnih poti v komunizem v sedanjih pogojih zahodnoevropskih držav.

Dušan Dolinar, Sivo jutro Amerike. Lj. CZ 1978. 240 str. 140 din.

Delo je poljudna družbeno ekonomska in politična študija ameriške politike od začetkov Kissingerjevega obdobja do danes. Avtor obravnava vzgibe in fenomene ameriške politike, njihove družbene vzroke in pogojenost. Obravnava čas do poletja 1977.

Branko Hofman, Pogovori s pisatelji. Lj. CZ 1978. 400 str. 80 din.

Avtor je zbral pogovore s tridesetimi sodobnimi slovenskimi pisatelji in pesniki. Obsegel je domala vse živeče rodove, smeri in poglavitne ustvarjalce. Pogovori so več kot običajni intervjuji. Preraščajo v portrete posameznikov in časa.

Miran Sattler, Rešili so ranjenec. Lj. CZ 1978. 144 str. 40 din.

Avtor je iz obsežnega dokumentarnega gradiva o bitki na Neretvi oblikoval zanimivo pričevanje udeležencev te bitke. Zgodovinske podatke in spominke zapise je zaokrožil v literarno privlačno, dramatično pripoved.

Prevodi

Lonnie Coleman, Plantaža Beula. Saga o zemlji in ljubezni.

Murska Sobota, Pomurska založba 1978. 357 + 383 str. 330 din.

Avtor je doma na ameriškem jugu, v svojem delu pa popisuje ta del ZDA v času pred državljansko vojno. Pred bralcem razgrne pol stoletja ter ob rodbini veleposestnikov Kendrickov najrazličnejše usode. Ameriška preteklost se odpira kot široka podoba, naslikana z zamahom dobrega pripovednika.

Arthur S. Clarke, Konec otroštva. Roman. Murska Sobota, Pomurska založba 1978. 260 str. 140 din.

V romanu je avtor pokazal svojo misel o prihodnosti. Človeštvo obvarujejo pred katastrofo neznanci iz vesolja, imenovani Gospodarji. Človeštvo bi se samo uničilo, ti skrivnostni ljudje pa posežejo vmes. Začne se preobrazba človeštva in našega planeta. In kaj potem? Pisatelj nam to v svojem utopičnem delu pokaže na svojstven način.

Paul Heyse, Izbrane novele. Lj. CZ 1978. 352 str. 160 din.

Knjiga je izšla v zbirki Nobelovci. Nemški pisatelj Heyse je prejel Nobelovo nagrado za književnost l. 1910. Je poseben mojster novele. Ker je pogosto potoval v Italijo, se tudi precej njegovih del dogaja tam. Njegovi junaki so podvrženi silovitim strastem in čustvom.

Anatole France, Otok pingvinov. Roman. Lj. CZ 1978. 320 str. 160 din.

Delo je nesmrten porog na račun »pravičnosti vladajočih sil«, satira, ironija in karikatura znamenitih dogodkov iz francoske in svetovne zgodovine, vse pa zavito v humor, ki sega od blage komike do galskega smeha in posmeha. (Po Knjigi 78)

NAGRADA

Nagrada za dobro stvar je, če je dobra stvar narejena.

Emerson

Samo pesnik ali svetnik zalivata asfaltni pločnik v upanju, da jima bodo lilije nagrada za delo.

Maurois

Povej mi, kdo so člani žirije, pa ti povem, kdo bo prejel nagrado.

Matvejevič

Služba brez dobre nagrade dela tatu.

Lehmann

ADOLF JANDREŠIČ

Dragi Adi!

Veliko prezgodaj nas zapuščáš, star komaj 48 let. Ko stojimo pred tvojim še odprtim grobom potri in žalostni in se za vedno poslavljamo od tebe, se spomnimo tvoje življenjske poti.

Rodil si se 28. 1. 1930. leta v Beli Krajini. Mama ti je umrla, ko si bil star šele 7 let. Moral si k tujim ljudem za rejenka. Uspešno si končal osnovno in železničarsko šolo in šolo za miličnike. To službo si opravljal do 1954. leta, ko si postal šef matičnega

urada v Cerkvenjaku v Slovenskih Gorah. Tam si spoznal svojo življenjsko družico. Leta 1957 si prišel z družino v Črno, kjer si bil matičar in nato dolga leta tajnik krajevne skupnosti. Ni bilo družbenopolitične organizacije, kjer ne bi bil ti, Adi, med prvimi, saj si zgodaj spoznal marksistično misel. V ZK si se včlanil 1952. leta. Bil si namestnik sekretarja in sekretar ZK za Črno. Mnogo mlajših članov ZK je videlo v tebi pravi lik komunista, vzornika in sovzgojitelja, predvsem v tvojem poštenem in marljivem delu. Bil si tudi redni darovalec krvi, daroval si jo 24-krat. Toliko si dal, da bi reševal življenja, a še tako razvita medicina ni bila kos tvoji težki bolezni.

Pred sedmimi leti si se zapostvil v železarni Ravne zdrav, poln poleta in ambicij, da je treba vsako delo končati čimbolj natančno ob vsakem času in čimprej. Takšnega smo te poznali, takšen nam boš ostal v spominu.

Lani si se po težki operaciji še vrnil med nas ter delal pol leta po štiri ure na dan. Toliko volje si imel, tako rad si opravljal svoje delo.

Bil si iskren tovariš, nam ožjim sodelavcem tudi pošten prijatelj, ali žal, kot tvoj zadnji delovni dan v železarni je zapisan 15. november 1977. Od takrat te ni bilo več, tvoji sodelavci in prijatelji so te obiskovali. Še kakšen dan pred smrtjo si govoril le o delu, ki ga nisi končal in res, ostalo bo nedokončano.

Dragi Adi! Besede, ki jih danes govorimo, bi radi skovali v zahvalo tvojemu delu zato, da bo ostal spomin na tebe še dolgo, da bodo vedeli tisti, ki ne vedo, kaj in koliko si nam dal. Nimamo primernih besed, da bi se lahko oddolžili tvojim dobrim dejanjem, zato ti obljublamo, da bomo nadaljevali delo, tebe pa ohranili v nepozabnem spominu.

V imenu oddelka ekonomskih analiz in kalkulacij TOZD pripravljamo proizvodnje kot tvoji sodelavci in v imenu OO sindikata izrekamo ženi, hčerki in drugim sorodnikom iskreno sožalje.

ZAHVALA

Ob smrti najine mame **Fride Krznar** iskrena hvala sodelavcem orodjarne ter oddelka za raziskave in razvoj za darovane venca.

Hvala za spremstvo na njen zadnji poti!

Sinova Roman in Milan

REKREACIJA IN ŠPORT

PLAVANJE

TOZD elektrotehnične storitve je organiziral interno prvenstvo v plavanju za posameznike. 23 elektricarjev se je pomerilo v disciplini 50 m prosto. Med mlajšimi je zmagal Roman Krivograd s časom 30,2, za njim sta se uvrstila Erženičnik in Rošer. V konkurenci starejših je bil najhitrejši Alfonz Polajner s 34,3, drugi je bil Videmšek, tretji pa Kordež.

Na prvenstvu železarne so se pomerili najboljši plavalci v dveh disciplinah: prosto in prsno. Pri mlajših je v prostem slogu zmagal Zoran Golob, v prsnem pa Franc Zupšek. Pri starejših je na 50 m prosto zmagal Polajner, na 50 m prsno pa Uršič. V ženski konkurenci je osvojila prvo mesto Dragica Vocovnik.

Dimitar Vočko — eden najbolj perspektivnih mladih delfinašev v državi

V Mariboru je na propagandnem mitingu tekmovalo več kot sto plavalcev iz petih slovenskih klubov. Koroški plavalci so zmagali v naslednjih disciplinah: pri mladinkah Maja Rodič na 100 m prsno in 100 m kravl, pri pionirkah Kosova na 100 m kravl in 100 m delfin, Cestnikova na 100 m hrbtno in Dretnikova na 100 m prsno, pri mladincih Vočko 100 m delfin, Rodič 100 m prsno in Kos 100 m kravl. Prvo mesto je osvojila tudi Fužinarjeva štafeta pionirk na 4 x 100 m mešano.

NOGOMET

V 12. in 13. kolu koroške članske lige so bili doseženi naslednji rezultati:

12. kolo: Peca—Holmec 5:2, Akumulator—Leše 5:3, Ojstrica—Fužinar 1:1, Radlje—Korotan 6:1.

13. kolo: Korotan—Fužinar 4:3, Akumulator—Holmec 7:2, Peca—Radlje 1:1, Ojstrica—Leše 6:2.

V tekmovalstvu vodi Peca z 21 točkami pred Akumulatorjem 19 in Radljami 18. O prvaku bo od-

ločalo srečanje zadnjega kola med Akumulatorjem in Peco v Mežici.

ODBOJKA

V koroški regiji so igrali prvo kolo v tekmovalstvu za jugoslovanski pokal. V šestih srečanjih moških ekip so bili doseženi naslednji rezultati: Črna—Korotan 3:0, Partizan Ravne—Leše 3:0, Reka—Dravograd 3:1, Prosveta—Vuzenica 3:2 in Zerjav—Dobrije 3:0. V drugem kolu nastopata tudi Mežica in Fužinar.

V Rogozi je bil drugi shod slovenskih ženskih ekip, ki se ga je udeležilo 14 ekip. Prvo mesto so osvojile odbojkarice Branika pred nekompletnim Fužinarjem in Merkurjem.

NAMIZNI TENIS

Na četrtem selekcijskem turnirju najboljših mladincev Slovenije je zmagal Horvat iz Murske Sobotice. Tekmovalci Fužinarja so osvojili naslednja mesta: Pavič šesto, Ginter enajsto in Janežič dvajseto.

Na Ravnah pa so se pomerile najboljše mladinke. Zmagala je Ojstrškova iz Hrastnika. Naše tekmovalke so dosegle slabše uvrstitve kot na prejšnjih selekcijskih turnirjih: 4. mesto Ačko, 7. Horvat, 8. Logar, 10. Trbižan in 12. Šavc.

Na četrtem selekcijskem turnirju članic v Ljubljani je zmagala Ačkova. Tretje mesto je osvojila Logarjeva, četrto pa Trbižanova.

ATLETIKA

Na kvalifikacijskem tekmovalstvu za mladinski republiški pokal v Celju sta zmagala tudi dva naša tekmovalca: Željko Pešič pri metu krogle in Tanja Skuk v teku na 800 m.

OB ZAKLJUČKU MLADINSKEGA ROKOMETNEGA PRVENSTVA SRS NA RAVNAH

Naši mladinci so letos z dobro in zrelo igro osvojili prvo mesto v vzhodni republiški mladinski ligi. V Kozini so sledile tekme v eni od obeh polfinalnih skupin za prvenstvo SRS, kjer so naši zasedli odlično prvo mesto — brez poraza. To je bil nepričakovan uspeh.

V finalnem delu tekmovalstva na Ravnah so sodelovale štiri ekipe: Jadran iz Kozine, Aero iz Celja, Lipa iz Ajdovščine in Fužinar. Kljub temu da so naši mladinci v prvi tekmi prepričljivo premagali favorizirano ekipo iz Ajdovščine s 16:12, jim športna sreča ni bila naklonjena, saj so obe naslednji tekmi izgubili z minimalno razliko enega gola in zasedli tretje mesto.

Kje so vzroki za ta navidezni neuspeh? Zakaj je Lipa znala prepričljivo premagati obe ekipe, čeprav je izgubila z nami? Omenimo še, da so naši mladinci Celje letos že premagali, prav tako pa tudi Jadran na njihovem igrišču.

Eden poglavitnih vzrokov je, da obeh preostalih nasprotnikov niso »jemali dovolj resno«, kot bi to morali storiti. Prepričani so bili, da je njihova igra tako superiorna, da niti Aero, kaj šele Jadran ne predstavljata posebne ovire. Ta lahkomišelnost je lahko posledica neizkušenosti naše mlade ekipe, ki bo še naslednji dve leti sodelovala v republiškem mladinskem tekmovalstvu. Torej, mladost in neizkušenost naj jim bo v opravičilo, vendar samo tokrat! Prav tako pa ne smemo pozabiti na psihološko pripravljenost posameznikov in ekipe kot celote, ko se igralci seznanjajo s cilji tekmovalstva in nalogami, ki jih morajo med tekmo izvrševati. Tu je sodejstven vodja ekipe — trener, ki mora dobro poznati kvaliteto posameznega igralca. Še več, med igro je potrebno odkrivati slabosti nasprotnika in jih s pridom uporabiti.

Se dve leti sta pred nami. Spodrsrlaj naj bo šola za vse nas, ki nam ta šport nekaj pomeni, da popravimo to, kar je bilo doslej narobe in v prihodnje uresničimo naše skupne želje, da naši fantje v mladinski konkurenci osvojijo sam vrh slovenskega rokometu.

Ro-

RADUHA 1978

Za letošnji pohod slovenskih železarjev je komisija za rekreacijo pri svetu sindikata izbrala pohod na Raduho, ki je z Bistro in Koprivno najlepši kotiček na našem Koroškem. Je pa Raduha že od nekdaj kraj, kamor zahajajo železarji.

Prihajali so mladi in začeli s prvimi vzponi prek čeri, previsov, prepado in grap. V nedrja stene so začeli zabijati kline, skovane v železarni. Z ljubeznijo, z mehko besedo in žuljavimi rokami so začeli božati po stenah Raduhe. Vedno tesnejši stiki med goro in človekom so postajali dejstvo, in danes, ko sneg skopni, oživijo tudi stene Raduhe. Posamezniki pa tudi pozimi, v globokem snegu in ledu prek previsnih streh zmagujejo naravne zapreke.

Prav vse te lepote, samotne in privlačne kotičke, sivo bele stene, posejane s pomladnimi poganjki gorskih macesnov smo hoteli pokazati našim slovenskim železarjem. Prišli so številni železarji z Jesenic, delavci iz Kroke, Verige z Lesc, nadalje iz Tovila Ljubljana, prišli so tudi železarji iz Stor, Žične Celje in nazadnje tudi ravenski železarji. Združeni v enotnem podjetju slovenskih železarov smo prav tako krenili združeni v veselim razpoloženju do gorskega kotička Grohat.

Vreme nam je bilo naklonjeno, saj je Raduha razgrnila svoj megleni plašč ter se pokazala v vsej svoji pomladanski lepoti. Dostop je bil zaradi večje količine snega težavnejši, vendar so pogumnejši do pomoči in umetno napravljeni poti lahko te težave premagali.

Dolga kolona je pristopala in sestopala do poznega popoldneva in se vrnila prek Grohata, mimo Bukovnika do razpotja in dalje po Hojnikovi poti čez sv. Jakob, mimo Lipolda v dolino Koprivne do osnovne šole, kjer so se vsi udeleženci pohoda zbrali na skupnem zaključku.

Po okrepčilu in poskočnih višah ansambla Kovinarjev je bil pozabljen napor, dolga pot, žuljave noge in marsikatera nevšečnost. Enotni pri delu združenih železarov si hočemo tudi z osebnimi stiki, stiski rok, medsebojnimi spoznanji in odprtimi pogledi na slovenskih planinskih vrhovih utrditi naše medsebojno zaupanje in tovarištvo.

Franc Telcer

ŠAH PRVENSTVO PIONIRJEV IN PIONIRK SRS

V Ribnici na Dolenjskem se je od 2. do 4. junija pomerilo za naslov prvaka SRS po 20 pionirjev in pionirk iz vseh regij naše republike. Med udeleženci so bili tudi predstavniki naše regije, ki so v močni konkurenci dosegli naslednje rezultate: Danilo Peruš 6., Ivan Hovnik 16., Vida Sekulovnik 6. in Mateja Smrtnik 12.

To je soliden uspeh naših mladih šahistov, če vemo, da so na prvenstvu sodelovali tudi mojstrski kandidati ter 1. in 2. kategorniki. Peruš in Sekulovnikova sta osvojila 3. kategorijo.

Trening

1. F. HEALEY
1887

Mat v dveh potezih

Beli: Ka8, Db8, Tc6, Se1, Sf2, b2 (6)

Črni: Kd4, Th3, Sc3, d5, g5 (5)

MOŠTVENO SINDIKALNO PRVENSTVO SRS

Ekipa železarne Ravne v postavi J. Žunec, F. Kolar, N. Ristič, J. Jesenek in J. Maklin se je udeležila republiškega moštvenega sindikalnega prvenstva v Kranjski gori 3. in 4. junija. V močni konkurenci se je to pot uvrstila le na 15. mesto. V. P.

ODPRTO PRVENSTVO ŽELEZARNE RAVNE V REŠEVANJU ŠAHOVSKIH PROBLEMOV ZA 1978

1. Reševanje bo potekalo z objavami problemov v »Informativnem fužinarju«.

2. Za leto 1978 se bo reševalo samo direktne dvo in tripletez-nike.

3. Za pravilno rešitev dvopoteznika dobi reševalec 2 točki, za pravilno rešitev tripleteznika 3 točke. Za morebitno stransko rešitev se prizna isto število točk kot za avtorjevo rešitev. Točkuje se največ ena stranska rešitev.

4. Zmagovalec postane tisti, ki zbere največ točk.

5. Pri dvopoteznikih je treba napisati samo prvo potezo belega, pri tripleteznikih pa prvo in drugo potezo belega ter prvo potezo črnega v vseh variantah.

6. Rešitve je treba poslati najkasneje 10 dni po objavi problema na naslov Viktor Pesjak, Javornik 39, 62390 Ravne na Koroškem.

7. Najboljši reševalci bodo dobili knjižne nagrade.

koriti. Le malo kasneje pa so ti isti nacisti sprejeli zakon o zaščiti narave, rastlin in živali.

Stotisoči poštenih ljudi že leta umirajo po taboriščih, toda ves ta čas so v Nemčiji zaščiteni ježi, netopirji, močvirske želve, zeleni kuščarji, močeradi in celo rdeče mravlje. Ni prepovedano ubiti človeka v nemškem taborišču, kaznivo pa je ubiti v Nemčiji kateregakoli ptica.

Govorenje je starega profesorja utrudilo, vendar je še enkrat dvignil glas:

»Zapomnite si, fantje, ko bo vojske konec in se boste vrnili domov ter živeli v miru in svobodi — človek je vreden več kot še tako redka žival in rastlina, zato nikoli ne zaupajte ljudem, ki skrbijo za naravo bolj kot za ljudi!«

Drugo jutro so fantje zaman čakali na pouk. Profesor ni mogel več vstati. Ko je naslednji dan umrl, so ga molče spremljali na njegovi poti v krematorij. Potem so strmeli v dim, ki se je dvigal v nebo, in si rekli, da ne bodo pozabili zadnjega dneva pouka.

Marjan Kolar

Dva svetova

3 bronasta priznanja, kar je vsekakor uspeh za društvo, saj se do sedaj naši člani niso udeleževali podobnih razstav.

V letu 1977 je doseglo koroško filatelistično društvo v Sloveniji 7. mesto; tudi tu se vidi napredek, saj smo bili leto prej na 11. mestu.

Obveščamo vse člane koroškega filatelističnega društva, da v juliju in avgustu ne bo rednih filatelističnih shodov zaradi polletnih dopustov.

f. u.

BRANJE:

Zadnji dan pouka

Devet do štirinajst let stari fantje, oblečeni v prevelike taboriščne cunje, so se gnetli okrog starega nemškega profesorja in čebeljali vsak v svojem jeziku: bili, so Rusi, Poljaki, Slovenci Čehi in Francozi. Videli so, da je oslabil od lakote in mu ponujali košček kruha. To je bilo vse, kar so si pristradali. Ni ga vzel, spregovoril pa je z veliko težavo:

»Tovariši,« je rekel najprej po rusko, nato še francosko, »naš pouk gre h kraju. Mogoče je tole sploh zadnja ura.«

Premolknil je in fantje niso ugovarjali. Tako dolgo so že bili v taborišču, da se niso čudili nobeni stvari več. Že davno jih ni motilo, da ima njihova učilnica namesto sten na eni strani žično ograjo, na drugi smetišče in na ostalih dveh vrste umazanih barak. Strop je bil velikanski kvadrat neba, prekrit s smrdljivim dimom iz krematorija.

V tej šoli ni bilo ne table ne klopi. Tudi neopravičenih ur ne, ker obisk ni bil obvezen. Če kdo ni prišel k pouku, so vedeli, da je bodisi zbolel ali umrl.

Dva velika vzroka so imeli, da so redno prihajali v šolo. Prvi je bil dolgčas. Žično ograjo so gledali vsak dan, prav tako barake, esesovce in jetnike, ki so bili v svojih progastih oblekah vsi enaki.

Drugi vzrok jim je povedal stari nemški profesor. Rekel je, da za smrt znanje res ni potrebno. Kdor pa hoče dočakati konec vojne in živeti v svobodi, se mora naučiti mnogo stvari. In ker so fantje hoteli živeti, so prihajali v šolo.

Res niso imeli ne zvezkov ne svinčnikov, toda nekaj so si za-

pisovali v prah pred nogami, večino snovi pa so si zapomnili kar tako, na pamet. Učili so se hitro in kljub temu niso dosti pozabljali, ker to pač ni bilo mogoče.

Kako bi, na primer, pozabili zemljepis, ko je vsak od njih pripovedoval o lepotah svoje domovine, bili pa so doma skoraj iz vse Evrope! Jeziki so bili lahki, saj so vsi Slovani razumeli besede »brat« in »mati«, »svoboda« in »smrt« ter mnogo drugih. In le kako bi mogli kdaj pozabiti nagloge iz matematike. Saša je nosil na suknjiču številko 53 912, Ivan pa številko 68 351. Vprašanje: koliko ljudi je prišlo v taborišče med njima? In še: 32 barak stoji v 4 vrstah, koliko jih je v eni? V vsaki se stiska 250 sestranih in onemoglih mož — koliko je vseh ljudi v taborišču?

Ne, te matematike niso pozabljali. Toda ob takem pouku so zelo hitro rasli. Naučili so se, da mehki in občutljivi umrejo prej kot drugi, oni pa so hoteli živeti, zato so otrdeli in bili samo še na zunaj podobni otrokom. Naučili so se sovražiti esesovce in vse naciste, znali pa so tudi na prvi pogled presoditi, kateri bolnik bo ozdravel, kateri pa ne bo dočakal jutra. Zato so vedeli, da ima njihov profesor prav, on pa je govoril dalje:

»Učili smo se zgodovino in zemljepis, matematiko in fiziko, kemijo in jezike, le telovadbe ne, ker so telovadili z nami esesovci še preveč. In prirodoopisa se nismo učili, ker sem ga zasovražil že pred leti. Poslušajte, zakaj!

Komaj so nacisti v Nemčiji prišli na oblast, so začeli graditi taborišča smrti, v katera so pošiljali ljudi, ki se jim niso hoteli po-

RAZSTAVA NAJLEPŠA — TE- MA

V okviru manifestacij ob proslavi 86. rojstnega dne predsednika Tita je bila v muzeju »25. maj« v Beogradu odprta zanimiva turistična razstava **najlepša tema**. Številni zelo zanimivi eksponati z materialom iz plodnega življenja in dela predsednika Tita so bili predstavljeni v znani tematski zbirki »Tito — najlepša tema«, ki jo je razstavil beograjski filatelista Milutin Simić. Ta zbirka vsebuje številne zelo zanimive filatelistične dokumente iz tematike, ki prek filatelije obdeluje življenje in delo našega predsednika. Zanimiv je tudi podatek, da je Simić med petnajstletnim zbiranjem materiala za to zbirko uspel zbrati nad 120 podpisov predsednika Tita na znamkah in priložnostnih ovitkih, ki jih razstavlja.

Iniciator in organizator te filatelistične manifestacije — muzej »25. maj« je za otvoritev razstave pripravil bogato ilustriran katalog s številnimi barvnimi ilustracijami pa tudi priložnostni ovitek ter maksimum karto. Poleg tega je bil v uporabi tudi priložnostni poštni žig.

Ta razstava je trajala mesec dni, predstavljala pa je enkratno priložnost, da se njeni obiskovalci seznajajo s tem filatelističnim materialom in da hkrati tudi sami začnejo zbirati in preučevati takšen in podoben material ter da prek takšnega dela spoznajo zgodovinsko dobo, v kateri osebnost predsednika Tita že zdavnaj predstavlja legendo.

Na 2. jugoslovanski filatelistični razstavi mladih v Brežicah, ki je bila v maju, so naši mladi filatelisti dosegli 1 pozlačeno, 1 srebrno, 1 posrebrno in

JUNAK

Kdo je heroj? Tisti, ki iz sovražnika naredi prijatelja.

Talmud

Strahopetec umre večkrat, junak samo enkrat.

Shakespeare

Samo tisti je junak, ki ima pogum za lastno usodo.

Nietzsche

Junak krivice niti ne dela niti ne trpi.

Latinski izrek

Vsak heroj na koncu postane dolgočasen.

Emerson

Nihče ni junak v očeh svojega služabnika.

Cornwall

Večina herojev so kot slike: da bi jih človek cenil, jih ne sme gledati od blizu.

La Rochefoucauld

Fotografije za to številko so prispevali: M. Franc, V. Gregor, F. Rotar in služba za informiranje